

ΑΤΕΙ Καλαμάτας
Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Α. Τριανταφυλλοπούλου,
Επικ. Καθηγήτρια Αναπτυξιακών Θεσμών,
Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης,
ΑΤΕΙ Καλαμάτας

Θ. Τσέκος,
Επικ. Καθηγητής Δημόσιας Διοίκησης,
Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης,
ΑΤΕΙ Καλαμάτας

Θέμα εργασίας:

**Η μεταρρύθμιση στη τοπική αυτοδιοίκηση(περίπτωση
Δήμου Αλεξανδρούπολης)**

Κυριαζίδης Χρηστος-Μαρίνος Α.Μ 2003212

ΜΑΙΟΣ 2010

ΑΤΕΙ Καλαμάτας
Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Α. Τριανταφυλλοπούλου,
Επικ. Καθηγήτρια Αναπτυξιακών Θεσμών,
Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης,
ΑΤΕΙ Καλαμάτας

Θ. Τσέκος,
Επικ. Καθηγητής Δημόσιας Διοίκησης,
Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης,
ΑΤΕΙ Καλαμάτας

Θέμα εργασίας:

**Η μεταρρύθμιση στη τοπική αυτοδιοίκηση(περίπτωση
Δήμου Αλεξανδρούπολης)**

Κυριαζίδης Χρηστος-Μαρίνος Α.Μ 2003212

ΜΑΙΟΣ 2010

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	4
2. Κυρίως θέμα	6
2.1 Ιστορική αναδρομή. Συνταγματική κατοχύρωση. Οι μέχρι τώρα μεταρρυθμίσεις	6
2.2 Γενικά περί της τοπικής αυτοδιοίκησης, των αρμοδιοτήτων της, της δομής, της οργάνωσης και της λειτουργίας της	8
2.3 Σχέδιο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»- Από τον «Καποδίστρια» στον «Καλλικράτη»	12
2.4 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του σχεδίου Καποδίστριας	12
2.5 Καινοτομίες και προβλήματα που επιλύθηκαν μέσα από το Σχέδιο Καποδίστριας	14
2.6 Το Θεσμικό Πλαίσιο	15
2.7 Η νέα διοικητική μεταρρύθμιση (Καποδίστριας ΙΙ-Καλλικράτης)	16
2.8 Χαρακτηριστικά του Σχεδίου Καλλικράτης	18
2.9 Θετικές και αρνητικές πτυχές του Σχεδίου Καλλικράτης	19
2.10 Ισχυροποίηση της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης	20
2.11 Η Πράσινη Ανάπτυξη μέσω του Σχεδίου Καλλικράτης	21
2.12 Η Ηλεκτρονική Περιφερειακή Διακυβέρνηση	21
3. Έρευνα: Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης	23
3.1 Ταυτότητα του ΟΤΑ	24
3.1.1 Έκταση	25
3.1.2 Πληθυσμός	25
3.1.3 Μορφολογία εδάφους	27
3.1.4 Οικονομική δραστηριότητα	36
3.1.5 Προσβασιμότητα	37
3.1.6 Υφιστάμενες Δημόσιες Υπηρεσίες και Υπηρεσίες ΔΕΚΟ που εδρεύουν εντός του ΟΤΑ	40
3.1.7 Πρόγραμμα «Θησέας»	41
3.1.8 Αναπτυξιακές αρμοδιότητες	42
3.1.9 Κοινωνικές Αρμοδιότητες	44
3.1.10 Κέντρο Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών (ΚΕ.ΠΑ.Κ.Υ.)	52

3.1.11 Πολιτική Προστασία (Π.Σ.Ε.Α)	53
3.2 Φυσικοί κίνδυνοι περιοχής	54
3.2.1 Ιστορικό καταστροφών Δήμου Αλεξανδρούπολης	54
3.2.2 Κύκλος διαχείρισης καταστροφών	56
3.3 ΚΕΚ	58
3.4 Παιδεία	60
3.5 Πολιτισμός	65
3.6 Αθλητισμός	70
4. Συμπεράσματα	73
Βιβλιογραφία	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. Εισαγωγή

Το ελληνικό κράτος ως μία σύγχρονη και εναρμονισμένη με τα ευρωπαϊκά πλαίσια χώρα συστήνεται από όργανα δημόσιας διοίκησης στα οποία είναι κατανεμημένες αρμοδιότητες μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών οργάνων. Το κοινό γνώρισμα όλων των διοικητικών συστημάτων είναι ότι δεν έχουν απόλυτη εφαρμογή, το οποίο παρατηρείται όταν στην επικράτηση ενός διοικητικού συστήματος εμφανίζονται αντιμέτωπα στοιχεία του κάποιου άλλου αντίθετου συστήματος.

Η δημόσια διοίκηση όχι μόνο στα πλαίσια της Ελλάδας αλλά και των υπολοίπων κρατών ανά τον κόσμο οργανώνεται πάντα βασιζόμενη σε δύο συστήματα, τα οποία είναι, το σύστημα της συγκέντρωσης και το σύστημα της αποσυγκέντρωσης.

Στο σύστημα της αποσυγκέντρωσης, η δημόσια διοίκηση διαμοιράζεται από το κράτος με τη στενή του έννοια σε αυτοτελή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ασκείται με όργανα τους. Η πλέον γνωστή και γνησιότερη μορφή του συστήματος αυτού είναι ο θεσμός της αυτοδιοίκησης.

Το σύστημα της συγκέντρωσης εμφανίζεται σε δύο διαφορετικές μορφές οι οποίες είναι το σύστημα της συγκέντρωσης με τη στενή έννοια του όρου και στο σύστημα της αποκέντρωσης. Σύμφωνα με το πρώτο, η δημόσια διοίκηση ασκείται από όργανα του κράτους, τα οποία είναι υπεύθυνα και έχουν αρμοδιότητα για κάθε θέμα διοικητικής ενέργειας είτε αυτό αφορά τα αστικά κέντρα είτε τις περιφέρειες. Στο σύστημα της αποκέντρωσης η δημόσια διοίκηση ασκείται από όργανα της περιφέρειας. Τα όργανα αυτά έχουν ασκούν αρμοδιότητες για ζητήματα και γενικότερα θέματα τα οποία αφορούν τις διοικητικές περιφέρειες στις οποίες εδρεύουν και μόνο.

Σύμφωνα με το σύστημα της αποσυγκέντρωσης, η αποκέντρωση και η αυτοδιοίκηση είναι θεσμοί οι οποίοι αλληλεξαρτώνται και δραστηριοποιούνται ταυτοχρόνως, χωρίς παρόλα αυτά να συγχέονται ή να ταυτίζονται.

Το ελληνικό κράτος, στην αρχή της σύστασής του ως επίσημα ανεξάρτητο κράτος το 1830, είχε χαρακτήρα συγκεντρωτικού κράτους διατηρώντας το θεσμό των κοινοτήτων ως αυτοδιοίκηση ανεξαρτήτως της δομής του κεντρικού κράτους. Με τον τρόπο αυτό δεν πραγματοποιήθηκε σαφής διαχωρισμός του συστήματος δημόσιας διοίκησης και η αλληλεξάρτηση των συστημάτων διοίκησης δεν έγιναν ποτέ αντιληπτά. Η συνεχιζόμενη δημιουργία υπέρμετρων κοινοτήτων, ιδιαίτερα με το νόμο ΔΝΖ/1912, είχε ως συνέπεια να μην εκπληρώνονται ούτε τα πιο απαραίτητα έργα.

Το ελληνικό κράτος μέχρι σχεδόν και τα τέλη του 20^{ου} αιώνα παρουσιάζε πολυδιάσπαση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Η κατάσταση αυτή αναγνωρίζεται από όλους ως το κρίσιμο δομικό πρόβλημα του τοπικού πολιτικού και διοικητικού μας συστήματος. Τα σημαντικότερα προβλήματα και μειονεκτήματα του συστήματος της δημόσιας διοίκησης εντοπίζονται δημογραφική, οικονομική και αναπτυξιακή καχεξία των Ο.Τ.Α που δεν τους επιτρέπει να λειτουργήσουν με τις ταχύτητες που προκρίνουν τα σύγχρονα ευρωπαϊκά πρότυπα της αυτοδιοίκησης. Έτσι, στις 4 Δεκεμβρίου 1997 ψηφίστηκε ο νόμος 2539/97 γνωστός και ως Νόμος Καποδίστριας ή Σχέδιο Καποδίστρια σύμφωνα με τον οποίο έγινε συνένωση κοινοτήτων σε μεγαλύτερους δήμους με σκοπό τη βελτιστοποίηση της δημόσιας διοίκησης στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο νόμος αυτός αφορά την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης με σκοπό την αντιμετώπιση του δομικού προβλήματος της πολυδιάσπασης, ενώ ο νέος όρος που εισήγαγε ο Νόμος Καποδίστρια είναι τα Δημοτικά Διαμερίσματα (οι παλαιές κοινότητες).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.Κυρίως θέμα:

2.1 Ιστορική αναδρομή. Συνταγματική κατοχύρωση. Οι μέχρι σήμερα μεταρρυθμίσεις

Η έννοια της συνταγματικής κατοχύρωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι γενικά αμφίβολη. Ειδικότερα, συζητήθηκε στην Ελλάδα υπό το Σύνταγμα του 1927, αν οι συνταγματικές διατάξεις για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι επιτακτικές ή κατευθυντήριες. Οι σχετικές διατάξεις του ισχύοντος Συντάγματος έχουν αναμφίβολα επιτακτικό χαρακτήρα εν όψει της σαφούς διατύπωσής τους.

Την κοινοτική αυτοδιοίκηση επεχείρησε να οργανώσει συστηματικά ο Ιωάννης Καποδίστριας. Με τα ψηφίσματα της 16 Ιανουαρίου 1828 και 1 Ιανουαρίου 1830 ρύθμισε ομοιόμορφα την οργάνωση των κοινοτήτων της Επικράτειας και καθόρισε την εκλογή των κοινοτικών αρχόντων.

Ο Καποδίστριας προέβη στη διαίρεση της Επικράτειας σε τμήματα. Πιο αναλυτικά, η Πελοπόννησος διαιρέθηκε σε επτά τμήματα, τα νησιά σε έξι, ενώ η Στερεά Ελλάδα, αργότερα όταν απελευθερώθηκε, σε δύο. Των τμημάτων αυτών προϊστάντο έκτακτοι επίτροποι. Στη συνέχεια, κάθε τμήμα διαιρέθηκε σε επαρχίες και κάθε επαρχία σε πόλεις, κωμοπόλεις, και χωριά. Κάθε πόλη, κωμόπολη και χωριό είχε, ανάλογα με τον αριθμό των οικογενειών, έναν έως τέσσερις δημογέροντες. Αυτοί ήταν αιρετοί και η εκλογή τους γινόταν από κατάλογο που περιλάμβανε διπλάσιο ή τριπλάσιο αριθμό υποψηφίων και καταρτιζόταν από τον έκτακτο επίτροπο και τους πρώην δημογέροντες. Εκλέξιμοι ήταν όσοι πλήρωναν περισσότερους φόρους και είχαν ηλικία 35 ετών, ενώ εκλέκτορες ήταν όλοι όσοι είχαν συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας τους και ήταν γραμμένοι σε κατάλογο που καταρτιζόταν από τον έκτακτο επίτροπο.

Σύμφωνα με το Σωτηρέλη (2006) το Ηγεμονικό Σύνταγμα της 15/27 Μαρτίου 1832 της Ε' Εθνοσυνέλευσης του Αργούς διατήρησε τη διαίρεση της Χώρας σε

τιμήματα και επαρχίες, που συγκροτούσαν οι κοινότητες, αλλά όπως είναι γνωστό, το Σύνταγμα αυτό δεν εφαρμόστηκε ποτέ.

Οι διατάξεις των σύγχρονων Συνταγμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση κατοχυρώνουν αυτήν ως ένα θεσμό του δημοσίου δικαίου. Το Σύνταγμα του 1975 κατοχυρώνει την τοπική αυτοδιοίκηση απόλυτα και όχι ως θεσμό δημοσίου δικαίου, δηλ. όχι μόνο την ουσία αυτής. Το αρχικό αρθρ. 102 αυτού (§ 1,2 και 5) δεν περιλάμβανε την επιφύλαξη του νόμου, που αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση ενός συνταγματικά κατοχυρωμένου θεσμού δημοσίου δικαίου. Αντίθετα, οι αναθεωρημένες διατάξεις των § 1,2,4 και 5 του άρθρου αυτού περιλαμβάνουν την επιφύλαξη του νόμου. Παρ' όλα αυτά όμως, υπό το αναθεωρημένο Σύνταγμα η τοπική αυτοδιοίκηση κατοχυρώνεται σε όλη την έκταση της και ο νομοθέτης δεν μπορεί να την περιορίζει. Διότι, αντικείμενο της επιφύλαξης του νόμου, σύμφωνα με τις αναθεωρημένες διατάξεις του άρθρου, δεν είναι η καθιέρωση περιορισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά η ρύθμιση θεμάτων που έχουν σχέση με την οργάνωση και λειτουργία των τοπικών οργανισμών, που θα μπορούσε ούτως ή άλλως να στηριχτεί στη γενική διάταξη του αρθρ. 26 § 1 του Συντάγματος.

2.2 Γενικά περί της τοπικής αυτοδιοίκησης, των αρμοδιοτήτων της, της δομής, της οργάνωσης και της λειτουργίας της

Οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί

Με την αρχική διάταξη της § 1 του άρθρου 102 του Συντάγματος καθιερώνονταν δύο είδη οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης του ίδιου πρώτου βαθμού, δηλαδή ο δήμος και η κοινότητα. Τα νεότερα Συντάγματα καθιέρωσαν την αρχή ότι ολόκληρη η Επικράτεια οφείλει να διαιρείται σε δήμους και κοινότητες με την έννοια αυτών που ήταν γνωστή στη νομοθεσία που ίσχυε κατά την ψήφισή τους. Κατοχύρωσαν δηλαδή τους θεσμούς των δήμων και κοινοτήτων, όπως αυτοί διαμορφώθηκαν στη νομοθεσία από τη μεταρρύθμιση του ν. ΔΝΖ71912 μέχρι της ψηφίσεώς τους. Το σχήμα εξελίχθηκε στις επιμέρους πτυχές του αλλά ουσιαστικά παρέμεινε αμετάβλητο.

Η πολιτικοδιοικητική οργάνωση του Ο.Τ.Α. (πρωτοβάθμιου οργανισμού) έγκειται στα εξής:

Κάθε νέος Δήμος έχει τα ακόλουθα όργανα:

- Τον Δήμαρχο, το Δημοτικό Συμβούλιο, τη Δημαρχιακή Επιτροπή
- Πενταμελή Τοπικά Συμβούλια με Πρόεδρο, σε κάθε πρώην Ο.Τ.Α. με περισσότερους από 300 κατοίκους, που θα εκπροσωπείται στο Δημοτικό Συμβούλιο.
- Τριμελή Τοπικά Συμβούλια με επικεφαλής Δημαρχιακό Πάρεδρο, σε κάθε πρώην Ο.Τ.Α. με λιγότερους από 300 κατοίκους, ο οποίος θα συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου.

Κάθε Τοπικό Συμβούλιο έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- τη συντήρηση της τεχνικής υποδομής (των δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης και άρδευσης, των δρόμων, των κοινόχρηστων χώρων κλπ.)
- την εφαρμογή πολιτιστικών και αθλητικών προγραμμάτων
- τη διαχείριση χορτολιβαδικών και δασικών εκτάσεων και (με ορισμένες προϋποθέσεις) των κληροδοτημάτων και πλουτοπαραγωγικών πηγών.
- Οι αποφάσεις των Τοπικών Συμβουλίων εκτελούνται μετά την επικύρωσή τους από το αρμόδιο Δημοτικό όργανο.
- Οι κοινοτικοί γραμματείς εντάσσονται σε οργανικές θέσεις των νέων Ο.Τ.Α.

Οι δευτεροβάθμιοι οργανισμοί

Σοβαρές προσπάθειες καθιέρωσης του θεσμού της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, ο οποίος έχει τις ρίζες του στην τουρκοκρατία, έγιναν με τη θέσπιση των επαρχιακών συμβουλίων του β.δ. της 18.12.1836 και του 1891 και των νομαρχιακών συμβουλίων του ν. της 27.5.1887, του ν.δ. 9/10 Μαΐου 1923, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τους ν. 3117 και 3154 του 1923 και ιδιαίτερα με το ν. 4249/1929.

Συνταγματικά καθιερώθηκε ο θεσμός για πρώτη φορά από το Σύνταγμα του 1927 (αρθρ. 107), το οποίο προέβλεπε ως αναγκαία την καθιέρωση του θεσμού από τον κοινό νομοθέτη. Η σχετική διάταξη όμως του Συντάγματος αυτού δεν έτυχε

εφαρμογής. Βέβαια, ψηφίστηκε κατ' εφαρμογή της ο ν. 4249/1929, όμως έμεινε στην πράξη ανεκτέλεστος.

Το Σύνταγμά μας (αρθρ. 102) δεν κατοχυρώνει την ύπαρξη της δεύτερης βαθμίδας τοπικής αυτοδιοίκησης, τη δημιουργία της οποίας αφήνει στην ευχέρεια του νομοθέτη. Αυτό, όπως ήδη εξετάστηκε, κατοχύρωνε υπό την αρχική διατύπωση της διάταξης του αρθρ. 102 § 1 του Συντάγματος, την πρώτη μόνο βαθμίδα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμους-κοινότητες). Με αυτό τον τρόπο διαβάθμιζε έμμεσα και τη σημασία τους, εντάσσοντας στην αρχικά υφιστάμενη συνταγματική τάξη την πρώτη μόνο βαθμίδα, η οποία έτσι καθίστατο ανεξάρτητη από πολιτικές και κομματικές επιλογές, ενώ οι υπόλοιπες βαθμίδες καθίσταντο συνάρτηση των τελευταίων.

Μετά την αναθεώρηση του 2001, το άρθρο 102 § 1 του Συντάγματος προβλέπει πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους οργανισμούς χωρίς να τους ορίζει.

Στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ανήκει η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου. Σ' αυτές σύμφωνα με τον Αθανασόπουλο (1992) περιέρχονται όλες οι σχετικές αρμοδιότητες των νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες σε θέματα δημόσιας περιουσίας και τις αρμοδιότητες:

- Των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας, Εξωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης.
- Της εποπτείας των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού του Υπουργείου Εσωτερικών.
- Της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.
- Των Συνοριακών Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (Σ.Υ.Κ.Ε.) του Υπουργείου Γεωργίας (αρθρ. 8 § 1).

Ουσία και απόρροια της νομικής προσωπικότητας των τοπικών αυτοδιοικούμενων οργανισμών είναι η αυτοτέλεια τους έναντι της κρατικής διοίκησης. Η αυτοτέλεια έχει τη σημασία της «υπό ιδίαν ευθύνην» άσκησης δημόσιας διοίκησης, δηλ. τα όργανα του τοπικού οργανισμού ενεργούν στο πλαίσιο των νόμων ελεύθερα χωρίς να υπόκεινται στις διαταγές των οργάνων του κράτους ή οποιουδήποτε άλλου φορέα δημόσιας εξουσίας. Ο τοπικός οργανισμός αποφασίζει αν

και πως θα διεκπεραιώσει μια τοπική υπόθεση, την οποία εκτελεί με δικά του όργανα.

Η αυτοτέλεια των τοπικών οργανισμών είναι μια σύνθετη έννοια, που περιλαμβάνει πολλές εξουσίες ή δικαιώματα αυτών. Αυτή ,διακρίνεται στην οργανική αυτοτέλεια, την προσωπική αυτοτέλεια και δημοσιονομική αυτοτέλεια. Και οι τρεις είναι απαραίτητες για την ύπαρξη κάθε νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και αποτελούν την τυπική ή οργανωτική αυτοτέλεια σε αντίθεση με την ουσιαστική.

Η οργανική αυτοτέλεια των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελεί το δικαίωμα να έχουν και να εκτελούν τις αποφάσεις τους με δικά τους όργανα. Αυτά διακρίνονται σε διοικούντα όργανα αφενός και σε απλά ή κυρίως υπαλλήλους αφετέρου.

Η προσωπική αυτοτέλεια των τοπικών οργανισμών περιλαμβάνει, με την ευρύτερη έννοια, το δικαίωμα εκλογής των διοικούντων αρχών και το δικαίωμα διορισμού, προαγωγής και παύσης των κυρίως υπαλλήλων καθώς και το δικαίωμα άσκησης ιεραρχικού ελέγχου επ' αυτών.

Η εκλογή των τοπικών αρχών αποτελεί, όπως έχει ήδη αναφερθεί, ένα αυτοτελές εννοιολογικό στοιχείο της τοπικής αυτοδιοίκησης και επομένως είναι ορθότερη η άποψη πως η προσωπική αυτοτέλεια περιλαμβάνει μόνο τις εξουσίες που αφορούν τους υπαλλήλους της. Η έκταση της όμως περιορίζεται μόνο σε θέματα διοικητικά, όπως ο διορισμός, η προαγωγή, η παύση των υπαλλήλων ή η άσκηση του ιεραρχικού ελέγχου επ' αυτών και όχι, κατ' αρχήν, και σε κανονιστικά, όπως η ρύθμιση των εννόμων σχέσεων των υπαλλήλων, εφόσον η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί μια μορφή αποσυγκέντρωσης μόνο της εκτελεστικής λειτουργίας και όχι και της νομοθετικής.

Δημοσιονομική αυτοτέλεια είναι η οικονομική ανεξαρτησία του τοπικού οργανισμού, με την έννοια ότι μπορεί να έχει δική του περιουσία και δικά του έσοδα, να καθορίζει ελεύθερα τα έξοδα και τα έσοδα του, να συντάσσει δικό του προϋπολογισμό και απολογισμό, να επιβάλει δημόσια βάρη για την κάλυψη των εξόδων του και να ασκεί δικό του δημοσιονομικό αυτοέλεγχο. Ο κρατικός δημοσιονομικός έλεγχος δεν είναι ασυμβίβαστος με την τοπική αυτοδιοίκηση, εφόσον δεν της περιορίζει υπερβολικά το πεδίο κινήσεως.

Η αυτοτέλεια των τοπικών οργανισμών, με την έννοια που προαναφέρθηκε, περιλαμβάνει μόνο τον ίδιο κύκλο ενέργειας αυτών και όχι και το δοτό. Οι

οργανισμοί αυτοί ενεργούν στο δοτό κύκλο ενέργειας σαν όργανα της διοικητικής αποκέντρωσης.

2.3 Σχέδιο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»- Από τον «Καποδίστρια» στον «Καλλικράτη»

Όπως αναφέρθηκε και στο κεφάλαιο της εισαγωγής ο νόμος «Καποδίστριας», ο οποίος ψηφίστηκε το Δεκέμβριο του 1997 αφορούσε την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης με σκοπό την αντιμετώπιση του δομικού προβλήματος της πολυδιάσπασης. Οι στόχοι του προγράμματος «Καποδίστριας» ήταν: (ΥΠΕΣΔΑΑ, 1998)

- Εκσυγχρονισμός του διοικητικού συστήματος της χώρας, με την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης που στοχεύει στην παροχή υπηρεσιών ισοδύναμης αποτελεσματικότητας στους κατοίκους των πόλεων και των χωριών καθώς και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών.
- Εκσυγχρονισμός του τοπικού πολιτικού συστήματος.
- Η τήρηση της νομιμότητας, η διαφάνεια στην διαχείριση των πόρων και ο κοινωνικός έλεγχος στην άσκηση της τοπικής εξουσίας.
- Ενίσχυση του ρόλου της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης με την ανάθεση σημαντικών αρμοδιοτήτων που μόνο ευρύτερες -από τις υφιστάμενες- διοικητικές μονάδες είναι σε θέση να ασκήσουν.
- Η ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελεί την δυναμικότερη προϋπόθεση για την απόκτηση της οικονομικής αυτοδυναμίας και της διοικητικής αυτοτέλειας της.
- Η ανασυγκρότηση των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ είναι η αναγκαία προϋπόθεση για την “αναγέννηση των χωριών” και την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας.

2.4 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του σχεδίου Καποδίστριας

Μία από τις βασικές αρχές του σχεδίου είναι η θεμελίωση της δημοκρατικότητας και της αποτελεσματικότητας. Όλες οι τοπικές κοινότητες και κοινωνίες της ελληνικής επικράτειας έχουν μικρό πληθυσμιακό μέγεθος γεγονός το

οποίο ευνοεί έστω και θεωρητικά την άμεση πρόσβαση των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Το γεγονός αυτό κατοχύρωσε την εύκολη και φυσική πρόσβαση κάθε πολίτη στο κέντρο λήψης των αποφάσεων δυνατότητα η οποία ερμηνεύεται σε άμεση πολιτική συμμετοχή. Με το σχέδιο αυτό πραγματοποιήθηκε ένα σημαντικό και καινοτόμο βήμα για την αντιμετώπιση των γεωγραφικών ιδιομορφιών των διάσπαρτων 12.543 οικισμών της επικράτειας. (ΚΕΔΚΕ, 2008)

Η μορφή της κοινοτικής αυτοδιοίκησης ικανοποιεί σε πολύ μεγάλο βαθμό την αρχή της δημοκρατικότητας με την έννοια ότι κάθε πολίτης έχει τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στη λήψη αποφάσεων. Πλέον τα κοινοτικά συμβούλια ασκούν στην πράξη αρμοδιότητες οι οποίες στοχεύουν στη διαχείριση της τεχνικής υποδομής των οικισμών.

Παράλληλα ενισχύεται η πολιτική συμμετοχή των δημοτών στη διαχείριση των προβλημάτων μικρής εμβέλειας. Από την άλλη πλευρά ο σχεδιασμός και η εφαρμογή κάθε μορφής αναπτυξιακής πολιτικής καθώς και η παροχή σύγχρονων διοικητικών υπηρεσιών ανατίθεται στη δημοτική αρχή η οποία είναι αιρετή και αποτελεί προϊόν των ίδιων των πολιτών. Τέλος, αναβαθμίζονται σημαντικά οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το σχέδιο Καποδίστριας προωθεί την αρχή του συντονισμένου σχεδιασμού και δράσης σε νομοθετικό επίπεδο και προώθησης ειδικών μέτρων υποστήριξης και εφαρμογής. Βάσει της αρχής αυτής συντονίζονται όλες οι δράσεις οι οποίες πρέπει να παρθούν για την αναπτυξιακή ανασυγκρότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης, για τη διαμόρφωση των απαραίτητων ελάχιστων προϋποθέσεων που απαιτούνται για να θεωρηθούν βιώσιμοι οι καινούριοι Ο.Τ.Α. με ιδιαίτερη έμφαση στις ορεινές και παραμεθόριες περιοχές. Παράλληλα η κάλυψη των λειτουργικών δαπανών, η στελέχωση και ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού, καθώς και η εφαρμογή ειδικών επενδυτικών προγραμμάτων της περιφέρειας διαχειρίζονται με ευθύνη του ίδιου του Κράτους (σε επίπεδο Περιφέρειας) και όχι αποκλειστικά από τους νέους Ο.Τ.Α. Τέλος, η εφαρμογή όλων των νομοθετικών μέτρων γίνεται με συντονισμένο τρόπο και διέπει τη πολιτική των συνενώσεων.

Σημαντικός στόχος του σχεδίου Καποδίστρια είναι να ανατρέψει την παλαιότερη μη ισορροπημένη ενδοδημοτική ανάπτυξη. Συγκεκριμένα είναι επιθυμητό να ανατραπεί η κατεύθυνση των επενδύσεων στην έδρα του δήμου και η ταυτόχρονη υποβάθμιση, των μικρών οικισμών και κοινοτήτων. Πλέον, ενισχύεται η

αρχή της αναπτυξιακής ενδοδημοτικής ισορροπίας. Μέσα από το σχέδιο εφαρμόζονται ρυθμίσεις και διαδικασίες οι οποίες περιέχουν και αντίστοιχες δεσμεύσεις και εγγυήσεις η τήρηση των οποίων ελέγχεται η τήρηση ώστε να εξασφαλιστεί η αναπτυξιακή ισορροπία στο επίπεδο των τοπικών κοινωνιών.

Τέλος, ένα σημαντικό πλεονέκτημα είναι η προώθηση της αρχή της κοινωνικής και πολιτικής συναίνεσης. Αντικείμενο της συναίνεσης δεν είναι η αποδοχή ή μη των συνενώσεων επί της κοινής αρχής αλλά η διαμόρφωση συμφωνιών για στόχους οι οποίοι ευνοούν και συμβάλουν στην ανάπτυξη και ευημερία των όλων των οικισμών. Παράλληλα οι νέοι Ο.Τ.Α. είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των ειδικών επενδυτικών προγραμμάτων τη διαμόρφωση του νέου δημοτικού πολιτικοδιοικητικού συστήματος.

Βασικό μειονέκτημα του σχεδίου αποτελεί η μη πειστικότητά στην εφαρμογή μιας διαχρονικά σταθερής πολιτικής.

2.5 Καινοτομίες και προβλήματα που επιλύθηκαν μέσα από το Σχέδιο Καποδίστριας

Το προτεινόμενο Πρόγραμμα του Σχεδίου Καποδίστριας παρουσιάζει αρκετές καινοτομίες και συμβάλει τα μέγιστα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τα οποία αντιμετώπιζαν οι Δήμοι αλλά και οι Κοινότητες μέχρι τότε.

Καινοτομίες

Οι καινοτομίες τις οποίες εισάγει το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι οι ακόλουθες.

- Δεν επιχείρησε να συνενώσει τους Οργανισμούς τοπικής Αυτοδιοίκησης μόνον με το νόμο και διοικητικές διαδικασίες, αλλά στηριζόμενο σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα, το οποίο προβλέπει τη χρηματοδότηση τοπικών δημοσίων επενδύσεων, τις αναγκαίες νομικές ρυθμίσεις, την εξασφάλιση κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού, όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής του προγράμματος κλπ.
- Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις της Πολιτείας γιατί παρουσιάζεται σε πλάνο πενταετές (1997 - 98: προπαρασκευαστική περίοδος και 1999 - 2001: περίοδος υποστήριξης του νέου θεσμού)

- Η μεταρρυθμίσεις τις οποίες εισάγει είναι επί της αρχής αναγκαστική (υποχρεωτική συνένωση), όμως το όλο πρόγραμμα προωθείται βασιζόμενο σε ήπια χαρακτηριστικά στην εφαρμογή του (κατοχύρωση της εκπροσώπησης των πρώην κοινοτήτων με περισσότερους από 300 κατοίκους στο Δημοτικό Συμβούλιο, διατήρηση ονόματος πρώην κοινοτήτων με πολιτικά όργανα τα Τοπικά Συμβούλια που θα έχουν ουσιαστικές αρμοδιότητες, διατήρηση σημερινών δικαιωμάτων των κατοίκων κλπ.)
- Τέλος βασικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι στο πρόγραμμα καλούνται να συμμετάσχουν τα αναπτυξιακά υπουργεία στο σύνολό τους στην εφαρμογή του και επομένως δεν αποτελεί μονάχα υπόθεση του ΥΠΕΣΔΔΑ, αλλά αντιθέτως πρόγραμμα της ίδιας της Κυβέρνησης.

Προβλήματα που επιλύθηκαν μέσα από το Σχέδιο Καποδίστριας

Τα βασικά προβλήματα τα οποία επιδιώχθηκαν να λυθούν μέσα από το καινοτόμο Σχέδιο είναι τα ακόλουθα:

Η μη δυνατότητα ανταπόκρισης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αποστολή τους, όπως αυτή ορίζεται από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία. Η αδυναμία αυτή εντοπίζεται σε σημεία όπως, ο πολιτικός ρόλος τους (αναποτελεσματική πολιτική εκπροσώπηση των μικρών χωριών), ο αναπτυξιακός ρόλος τους (περιορισμένη συμμετοχή στις διαδικασίες της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης) καθώς και ο διοικητικός ρόλος τους (αδυναμία παροχής επαρκών υπηρεσιών στους πολίτες). Σημαντικά ήταν και τα προβλήματα τα οποία προέκυπταν από την πολυδιάσπαση η οποία επικρατούσε και επομένως μη αποδοτική αξιοποίηση των οικονομικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού των δήμων και κοινοτήτων.

Τα βασικά σημεία του Σχεδίου Καποδίστριας

Τα στοιχεία εκείνα τα οποία απαρτίζουν το Σχέδιο Καποδίστριας περιληπτικά είναι τα ακόλουθα:

- Επεξεργασία Νομικού Πλαισίου - Νομοπαρασκευαστικό Έργο
- Χωροταξικός Σχεδιασμός των Νέων ΟΤΑ
- Τοπικές Δημόσιες Επενδύσεις
- Στελέχωση των Νέων ΟΤΑ

- Κάλυψη Λειτουργικών Δαπανών
- Οργάνωση και Εκσυγχρονισμός Υπηρεσιών - Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού
- Ενημέρωση – Δημοσιότητα

2.6 Το Θεσμικό Πλαίσιο

Το αρχικό οργανωτικό σχήμα της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης εισήχθη από τον ν. ΔΝΖ /1912 ο οποίος και θεμελίωσε τη διττή τυπολογία των ΟΤΑ στη βάση της διάκρισης μεταξύ αγροτικών και αστικών οικισμών. Στην Ελλάδα ενώ η αρχική διαφορετικότητα μεταξύ δήμου και κοινότητας είχε θεμελιωθεί σε πληθυσμιακά και χωροταξικά κριτήρια, στη συνέχεια η έννοια της κοινότητας δεν διαφοροποιήθηκε καθόλου από εκείνον τον νόμο και μετά, ο δε δήμος έγινε κατανοητός σαν μία έννοια ανώτερη της κοινότητας και με τον τρόπο αυτό επιδιωκόταν η συνεχής εξέλιξη των κοινοτήτων σε δήμους μεταβάλλοντας το αρχικό περιεχόμενο της διαφοράς. Παράλληλα το γεγονός το οποίο παρατηρήθηκε έντονα ήταν η δημιουργία δήμων οι οποίοι δεν παρουσίαζαν διαφορά σε επίπεδο θεσμικού πλαισίου όμως εντοπιζόνταν σημαντικές πληθυσμιακές και χωροταξικές διαφορές. Προκειμένου να δημιουργηθεί μία πιο σωστή διοικητική οργάνωση η οποία να εναρμονίζεται και με τη σύγχρονη πραγματικότητα αλλά και με την ευρωπαϊκή ένωση προτείνεται μέσω του σχεδίου Καποδίστριας η εξειδίκευση των επιμέρους τύπων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Η ονομασία διατηρήθηκε ως έχει, δηλαδή Δήμος. Οι Δήμοι όμως διακρίνονται σε ειδικούς τύπους και στον καθένα θα αναλογούν ιδιαιτερότητες τόσο ως προς το διοικητικό σύστημα αλλά και ως προς τις αρμοδιότητες.

Η ενότητα των χωριών (αγροτικών οικισμών) της ελληνικής επικράτειας αποτελεί το ουσιαστικό τμήμα του σχεδίου. Κύριο στοιχείο αποτελεί η αναπτυξιακή λειτουργία της Δημοτικής Αρχής και η αντικατάσταση των πρώην κοινοτήτων με τα τοπικά Συμβούλια, ακόμη και στην έδρα του νέου ΟΤΑ. Το εκλογικό σύστημα το οποίο ισχύει επιτρέπει την εκπροσώπηση όλων, στο μέτρο του δυνατού, των πρώην κοινοτήτων στο Δημοτικό Συμβούλιο. Ειδικές ρυθμίσεις προβλέπονται για τις ορεινές και παραμεθόριες περιοχές.

Επίσης βασικό χαρακτηριστικό του σχεδίου Καποδίστρια αποτελεί η δημιουργία ενός ημιαστικού οικισμού με πληθυσμό άνω των 2.500 ή 5.000 κατοίκων. Σε αυτόν τον χαρακτήρα του «ημιαστικού πληθυσμού» συνενώνονται Οργανισμοί

Τοπικής Αυτοδιοίκησης οι οποίοι έχουν κοινά σύνορα μεταξύ τους, κοινώς βρίσκονται στην άμεση επιρροή του. Παράλληλα με τη συνένωση των Ο.Τ.Α. ενώνονται και τα αντίστοιχα τοπικά συμβούλια των μικρότερων σε πληθυσμό κοινοτήτων. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένα σύστημα εκπροσώπησης και των μικρότερων κοινοτήτων στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Στους αστικούς δήμους που δημιουργούνται προσαρτώνται κοινότητες εκείνες οι οποίες έχουν κοινά σύνορα μεταξύ τους και βρίσκονται εντός συνόρων του αστικού δήμου. Επίσης τα τοπικά συμβούλια απαρτίζονται και από μέλη των προσαρτώμενων κοινοτήτων.

Αντίστοιχη είναι και η οργάνωση των νησιωτικών περιοχών. Εξαίρεση αποτελούν τα μεγάλα νησιά τα οποία αποτελούν, σε αρκετές περιπτώσεις, νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ή εκείνα που έχουν μεγάλη έκταση και πληθυσμό. Στα υπόλοιπα μικρά νησιά επιδιώκεται η συνένωσή όλων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης έτσι ώστε κάθε νησί να οργανώνεται ως δήμος. Αναφορικά με το διοικητικό σύστημα, ισχύουν κατεξοχήν τα αναφερόμενα στους αντίστοιχους τύπους που περιγράφονται παραπάνω.

Στους μεγάλους δήμους ή αλλιώς τα πολεοδομικά συγκροτήματα τα οποία αποτελούν ήδη μικρές μητροπολιτικές περιοχές, πραγματοποιείται ανασυγκρότηση και ανάδειξη νέων δημοτικών αρχών, καθώς επίσης συγκροτούνται και θεσμοί συνεργασίας για τη διαχείριση ευρύτερων λειτουργιών της περιοχής. Εξαίρεση στο σημείο αυτό αποτελούν τα δύο μητροπολιτικά κέντρα της ελληνικής επικράτειας (Αθήνα-Θεσσαλονίκη).

Για τους Ο.Τ.Α. τμημάτων των μητροπολιτικών περιοχών, όπως της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, προσδιορίζεται ξανά η χωρική τους ανασυγκρότηση στα πλαίσια συστήματος μητροπολιτικής διοίκησης.

2.7 Η νέα διοικητική μεταρρύθμιση (Καποδίστριας II-Καλλικράτης)

Δεκατρία χρόνια έχουν ήδη παρέλθει από την ισχύ του πρώτου σχεδίου «Καποδίστριας», που εφαρμόστηκε το 1998, όταν με απόφαση του τότε υπουργού Εσωτερικών κ. Αλέκου Παπαδόπουλου οι 6.000 δήμοι και κοινότητες της χώρας έφτασαν τους 1.033.

Λόγω των επιτακτικών αναγκών και της μη ολοκληρωμένης υλοποίησης του Σχεδίου Καποδίστριας μελετήθηκε και συζητήθηκε μία νέα διοικητική μεταρρύθμιση

με την ονομασία Σχέδιο Καποδίστριας II. Πρόκειται για ένα νέο σχέδιο διοικητικής αναδιοργάνωσης της χώρας, το οποίο θα αποτελούσε τη συνέχεια του σχεδίου «Καποδίστριας I». Βασισμένο σε μελέτες του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το σχέδιο «Καποδίστριας II» θα είχε ως στόχο την περαιτέρω συνένωση των δήμων, ώστε από τους σημερινούς 1033 δήμους, να προκύψουν 350-380 μεγαλύτεροι. Ο «Καποδίστριας II», ωστόσο, προχωρούσε ένα βήμα παρακάτω, αγγίζοντας - εκτός από τους δήμους - και τις νομαρχίες, τις οποίες αντικαθιστά με επτά μεγάλα μορφώματα, τις αυτοδιοικητικές περιφέρειες.

Έτσι, οι σημερινοί 56 νομοί θα συγχωνεύονταν στις επτά περιφέρειες, και πλέον οι εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης θα διενεργούνταν σε δύο επίπεδα: σε επίπεδο δήμου και σε επίπεδο περιφέρειας, ενώ οι «νομαρχιακές» εκλογές θα καταργούνταν αναγκαστικά, καθώς το Σύνταγμα προβλέπει την ύπαρξη Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης μόνο δύο βαθμών. Οι προβλεπόμενες περιφέρειες θα ήταν οι εξής: Αττικής, Πελοποννήσου-Κεφαλληνίας και Ζακύνθου, Στερεάς Ελλάδος και Θεσσαλίας, Ηπείρου, Κέρκυρας και Λευκάδας, Κρήτης και Νοτίου Αιγαίου, Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και Βορείου Αιγαίου.

Παρόλα αυτά το στο επίκεντρο της συνεδρίασης του Υπουργικού Συμβουλίου υπό την προεδρία του πρωθυπουργού κ. Γεωργίου Παπανδρέου το οποίο πραγματοποιήθηκε την 10 Ιανουαρίου 2010 βρέθηκε το θέμα του «Καποδίστρια II».

Στη λήξη της συνεδρίασης παρουσιάστηκε η μορφή της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης, το «πρόγραμμα Καλλικράτης» αντί του «Σχεδίου Καποδίστριας II». Η αιτιολογία ήταν ότι το συγκεκριμένο σχέδιο λόγω των ριζικών αλλαγών τις οποίες προβλέπει στη λειτουργία της αυτοδιοίκησης, ήταν απαραίτητο και ένα νέο όνομα. Καθώς στόχος του σχεδίου είναι να οικοδομηθεί ένα καλύτερο κράτος στα σύγχρονα ευρωπαϊκά πρότυπα, ταυτίστηκε με μια εμβληματική μορφή της αρχιτεκτονικής, τον «Καλλικράτη». Η διοικητική δομή που θεμελιώνεται με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» είναι απλή, ευδιάκριτη και στερεή καθώς πρόκειται για δευτεροβάθμια περιφερειακή αυτοδιοίκηση.

Τα γενικά στοιχεία του προγράμματος είναι ότι καταργούνται οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και έρχονται οι αιρετές περιφέρειες. Οι 1033 δήμοι γίνονται 370. Παράλληλα στη θέση των 76 Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου που σήμερα αποτελούν τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις δημιουργούνται αιρετές περιφέρειες σε αριθμό ανάλογο των 13 κρατικών σημερινών περιφερειών. Σύμφωνα με μία γενική

προσέγγιση εφαρμογής των κριτηρίων από τους 1034 ΟΤΑ θεμελιώνονται λιγότεροι από 370 ισχυροί και αποτελεσματικοί Δήμοι.

2.8 Χαρακτηριστικά του Σχεδίου Καλλικράτης

Τα χαρακτηριστικά του σχεδίου Καλλικράτης εντοπίζονται στα ακόλουθα έξι σημεία

- Κινείται εντός του πλαισίου που ορίζει το Σύνταγμα: επιτελικό κράτος με αποκεντρωμένα όργανα εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες και δύο λειτουργικούς βαθμούς αυτοδιοίκησης, ικανούς να ανταποκριθούν στις ανάγκες σχεδιασμού και υλοποίησης της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, συνδυάζοντας τη δημοκρατική συμμετοχή με την αποτελεσματική διεύθυνση των τοπικών υποθέσεων και την εξυπηρέτηση του πολίτη.
- οργανώνει την άσκηση της εξουσίας με ενεργή συμμετοχή του πολίτη ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύει το ρόλο της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών οργανώσεων και του εθελοντισμού.
- αξιοποιεί τις καινοτόμες προηγμένες τεχνολογίες και τις νέες μεθόδους της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της αυτόματης εξυπηρέτησης, με διαδραστικές υπηρεσίες μέσω του διαδικτύου και δυνατοτήτων τις οποίες αυτό παρέχει.
- Πραγματοποιείται μετατροπή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας, προσανατολίζοντας όλες τις δομές και λειτουργίες στις ανάγκες της πράσινης ανάπτυξης.
- ενσωματώνει τις αρχές της διαφάνειας, της ανοιχτής διακυβέρνησης, της αξιολόγησης και της λογοδοσίας στη διοικητική λειτουργία αλλά και της αξιοκρατίας στην πρόσληψη του προσωπικού, που απαλλάσσει πλέον την τοπική αυτοδιοίκηση από μια διαρκή κριτική, καθώς όλες οι διαδικασίες κινούνται μέσα από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με ανεξάρτητη μορφή.
- Η Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης «Καλλικράτης» αποσκοπεί στην εξοικονόμηση πόρων των φορολογούμενων πολιτών μέσω του περιορισμού του αριθμού των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων για μία πιο σωστή διαχείριση. Συγκροτούνται καινούριες Ο.Τ.Α. οι οποίες είναι ικανές να διευκολύνουν, να ενθαρρύνουν και να στηρίζουν την ανάληψη τοπικών πρωτοβουλιών, να καταστούν δηλαδή

βασικός συντελεστής της τοπικής ανάπτυξης με γνώμονα την κοινωνική πολιτική και την πράσινη ανάπτυξη.

2.9 Θετικές και αρνητικές πτυχές του Σχεδίου Καλλικράτης

Στο πλαίσιο αυτό, οφείλουμε να παρουσιάσουμε ορισμένες θετικές αλλά και αρνητικές πτυχές του προγράμματος «Καλλικράτης».

Οι θετικές πτυχές του προγράμματος είναι ότι:

- Αναγνωρίζει την ανάγκη για περαιτέρω διοικητική και οικονομική αποκέντρωση με την δημιουργία της περιφερειακής αυτοδιοίκησης.
- Επιχειρεί να ενσωματώσει ένα νέο σύστημα διακυβέρνησης με αρχές, όπως της διαφάνειας, της αξιολόγησης και της λογοδοσίας στις βασικές διαδικασίες και λειτουργίες.
- Προτείνει την εφαρμογή των σύγχρονων τεχνολογιών στην εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων, όπως η εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
- Προβλέπει πόρους μέσω ειδικού προγράμματος για την ενίσχυση στη μετάβαση και λειτουργία.

Ως αρνητικές πτυχές αναφέρονται οι ακόλουθες:

- Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση, δεν αγγίζει καθόλου την κεντρική διοίκηση.
- Δεν υπάρχει σαφήνεια για τις αρμοδιότητες που θα μεταφερθούν σε κάθε επίπεδο ξεχωριστά.
- Δεν υπάρχει καμία σοβαρή πρόβλεψη για δημοσιονομική αποκέντρωση των νέων θεσμών.
- Δεν υπάρχει σαφής εικόνα για το ρόλο της περιφερειακής αυτοδιοίκησης.
- Είναι ορατός ο κίνδυνος της θεσμοθέτησης νέας γραφειοκρατίας και συγκρούσεων ρόλων και αρμοδιοτήτων.
- Δεν διευκρινίζονται τα κριτήρια και οι αρχές της χωροθέτησης των νέων περιφερειών.

Παράλληλα ασάφειες παρατηρούνται αναφορικά με τον τρόπο επιλογής των νέων Ο.Τ.Α., δηλαδή στο πώς προέκυψε ο αριθμός για 370 Ο.Τ.Α. και ποια η λογική της ανακοίνωσης αυτού του αριθμού. Συγκεκριμένα:

- τα προτεινόμενα κριτήρια συνενώσεων είναι αφηρημένα και μη αντικειμενικά.
- Δεν διευκρινίζονται πλήρως οι αρχές, οι κανόνες και οι διαδικασίες για την εφαρμογή του όλου προγράμματος.
- Σε κάθε περίπτωση, προκύπτει η εικόνα ότι δεν πρόκειται για Διοικητική Μεταρρύθμιση, αν εκ των προτέρων δεν έχει γίνει κατανομή νέων αρμοδιοτήτων, δεν έχουν καθοριστεί μακροπρόθεσμα σχέδια, ενώ τέλος δεν υπάρχει η συμφωνία της κοινωνίας.

2.10 Ισχυροποίηση της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης

Με το Σχέδιο Καλλικράτης καταργούνται όλες οι υφιστάμενες Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και θεμελιώνονται οι Δευτεροβάθμιες Αυτοδιοικήσεις οι οποίες προκύπτουν από τη συνένωση των προηγούμενων. Η εδαφική επιφάνεια των νέων Αυτοδιοικήσεων περιλαμβάνει το άθροισμα της εδαφικής έκτασης των καταργούμενων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Οι οργανισμοί της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, από τις σημερινές 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, τις 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα 19 επαρχεία, δηλαδή ένα σύνολο το οποίο ανέρχεται σε 76 διοικητικές ενότητες, εξελίσσονται σε περιφερειακές αυτοδιοικήσεις σε αριθμό ανάλογο των σημερινών 13 διοικητικών περιφερειών. Ειδικά τα μητροπολιτικά κέντρα της Αττικής και της Θεσσαλονίκης αντιμετωπίζονται με ειδικές ρυθμίσεις τα θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα. Στα όρια της κάθε νομαρχιακής αυτοδιοίκησης συγκεντρώνονται τα απαραίτητα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά μεγέθη με σκοπό το σχεδιασμό, προγραμματισμό και υλοποίηση της αναπτυξιακής πορείας, και της διατήρησης της κοινωνικής συνοχής. Εξυπηρετείται, επίσης, η αποτελεσματικότερη υπεράσπιση και διεκδίκηση των συμφερόντων των Ελληνικών περιφερειών στα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. (Επιτροπή των Περιφερειών κ.ο.κ.). Με τη διαδικασία αυτή εγκαθιδρύεται η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση με άμεσα αιρετό περιφερειακό συμβούλιο και άμεσα αιρετό περιφερειάρχη και με ενσωματωμένους ως διαμερίσματα τους σημερινούς νομούς,

που εκπροσωπούνται στο περιφερειακό συμβούλιο με καθορισμένο αριθμό συμβούλων ανάλογα με τον πληθυσμό του κάθε νομού.

Στην περιφερειακή αυτοδιοίκηση μεταφέρονται εκείνες οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης που ασκούνται αποτελεσματικότερα σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς επίσης και αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από την κρατική περιφέρεια, εκτός από όσες, έχοντας αμιγώς κρατικό χαρακτήρα, παραμένουν στην αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση.

Ειδικά για τους πολίτες της περιφέρειας, η δημιουργία και αποτελεσματική λειτουργία ενός ισχυρού αυτοδιοικητικού θεσμού, με πλειάδα αρμοδιοτήτων και αναπτυξιακές ευθύνες, φέρνει κοντά τους τη διοίκηση, ώστε να πάψουν να υποχρεώνονται να απευθύνονται στο κέντρο για πολλές σημαντικές υποθέσεις τους.

2.11 Η Πράσινη Ανάπτυξη μέσω του Σχεδίου Καλλικράτης

Με την αναδιοργάνωση του δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης σε λιγότερες τον αριθμό αλλά παράλληλα ισχυρότερες μονάδες, μπορεί να ανατίθεται στους Ο.Τ.Α. η άσκηση αρμοδιοτήτων οι οποίες αρχικά ήταν στη δικαιοδοσία του κράτους, την πλαισιώσή του με τη δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος διακυβέρνησης, τη συγκρότηση συστήματος εσωτερικής αποκέντρωσης και την υιοθέτηση σύγχρονων και ποιοτικών μεθόδων διοικητικής δράσης, η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση μπορεί να αναλάβει και να εκπληρώσει την ιδιαίτερη αποστολή της. Με την αλλαγή αυτή στη βάση του ισχύοντος συστήματος η περιφερειακή αυτοδιοίκηση:

- Αναδεικνύεται ως το θεσμικό πλαίσιο της πράσινης ανάπτυξης και αναλαμβάνει τον ενιαίο στρατηγικό αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιφέρειας και τη διαχείριση των Π.Ε.Π., η οποία πρέπει να βασίζεται στη συμμετοχή του πολίτη.
- Επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση όλων των τοπικών προβλημάτων εφόσον εκείνα εμπίπτουν στα εδαφικά όρια που της αναλογούν.

2.12 Η Ηλεκτρονική Περιφερειακή Διακυβέρνηση

Το Σχέδιο Καλλικράτης προβλέπει τη σύνδεση της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η διασφάλιση της διαφάνειας στην άσκηση των δημόσιων πολιτικών από τις Περιφέρειες συνδέεται στενά με τη διοίκηση, τη δημοκρατική

λειτουργία και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής. Το Σχέδιο προβλέπει στο πλαίσιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας την υποχρέωση όλων των περιφερειακών αρχών να αναρτούν υποχρεωτικά κάθε πράξη οποιασδήποτε μορφής και αν είναι αυτή στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων για τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων καθώς και των προκηρύξεων, διαγωνισμών, προμηθειών, προσλήψεων, συμβάσεων και αναθέσεων. Με την ανωτέρω διαδικασία κατοχυρώνεται το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στην πληροφόρηση και η άσκηση ελέγχου στις πράξεις της περιφέρειας και στη διαχείριση των οικονομικών πόρων, και έτσι η εφαρμογή της αρχής της πολιτικής λογοδοσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3. Έρευνα: Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης

3.1 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΤΑ

Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης βρίσκεται στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (Α.Μ.Θ.), στο νότιο άκρο του Ν. Έβρου και οριοθετείται:

- Δυτικά: από το Δήμο Σαπών του Νομού Ροδόπης
- Βορειο-Δυτικά: από τους Δήμους Σαπών και Αρριανών του Νομού Ροδόπης
- Βορειο-Ανατολικά: από τους Δήμους Σουφλίου και Τυχερού
- Ανατολικά: από το Δήμο Τραϊανούπολης και το Δήμο Φερών, και
- Νότια: από το Θρακικό Πέλαγος.

Η Αλεξανδρούπολη είναι πόλη της Θράκης και η πρωτεύουσα του Νομού Έβρου. Συνιστά έναν από τους σημαντικότερους συγκοινωνιακούς κόμβους καθώς προσεγγίζεται με όλα τα μέσα μεταφοράς δηλαδή αεροπορικώς, σιδηροδρομικώς, οδικώς και ακτοπλοϊκώς.

Αξιοσημείωτα έργα υποδομής είναι το σύγχρονο διεθνές λιμάνι, η Εγνατία οδός καθώς και η σιδηροδρομική σύνδεση με σημαντικές πόλεις που την καθιστούν εμπορικό κόμβο και δημιουργούν της κατάλληλες προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξή της στο μέλλον.

Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης ανήκει διοικητικά στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, και στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Έβρου, της οποίας είναι το διοικητικό κέντρο. Η επικράτεια του Δήμου Αλεξανδρούπολης καλύπτει έκταση 6.418 τετραγωνικών χιλιομέτρων.

Η διοικητική διάρθρωση του Δήμου Αλεξανδρούπολης μετά το σχέδιο «Ιωάννης Καποδίστριας» (Νόμος 2539/97, ΦΕΚ 244/4-12-1997) έχει ως εξής:

Πιν.1. Διοικητική Διαίρεση του Δήμου Αλεξανδρούπολης προ και μετά σχεδίου «Ι.Καποδίστριας», εδαφική επικράτεια και υψόμετρο.

Παλαιά Διοικητική Διάρθρωση	Νέα Διοικητική Διάρθρωση	Έκταση (ha) ¹	Μέσος Σταθμικός Υψόμετρο
Δήμος Αλεξανδρούπολης	Δ.Δ. Αλεξανδρούπολης	15.084,7	10
Κοινότητα Άβαντος	Δ.Δ. Άβαντος	5.840,2	110
Κοινότητα Αισύμης	Δ.Δ. Αισύμης	21.510,2	407
Κοινότητα Κίρκης	Δ.Δ. Κίρκης	5.362,4	205
Κοινότητα Μάκρης	Δ.Δ. Μάκρης	6.377,2	70
Κοινότητα Συκορράχης	Δ.Δ. Συκορράχης	10.009,9	209
Νέος Δήμος Αλεξανδρούπολης		64.184,6	19

Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης αποτελεί κλασσικό παράδειγμα συγκρότησης δήμου με το αστικό κέντρο και τα περίχωρα του. Με κέντρο την Αλεξανδρούπολη και είκοσι-έναν οικισμούς-δορυφόρους, ο δήμος αποτελεί ένα ακτινικό δίκτυο. Από τους οικισμούς αυτούς, οι 16 διαθέτουν αποφάσεις Νομάρχη για οριοθέτηση σύμφωνα με το Π.Δ. 24.04/03.05.1985 (ΦΕΚ 181Δ/1985). Η ένταξη των οικισμών στα Δημοτικά Διαμερίσματα και η κατηγοριοποίησή τους σύμφωνα με το παραπάνω Π.Δ. παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα

Πιν.2. Οικισμοί ανά Δημοτικό Διαμέρισμα και χαρακτηρισμός τους σύμφωνα με το Π.Δ. 24.04/03.05.1985 (ΦΕΚ 181Δ/1985).

Δημοτικό Διαμέρισμα	Οικισμός	(Π,Η,Ο)	ΕΚΤΑΣΗ	ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΔΙΑΣΠΟΡΑ	ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΜΕΓΕΘΟΣ
Δ. Αλεξανδρούπολη	Αλεξανδρούπολη (η)	Π	1156,0	-	-	-	-
	Αγνάντια (η)	Π	35,5	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσο
	Αμφιτρίτη (η)	Π	20,8	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μικρ
Δ. Άβαντος	Άβας (ο)	Η	48,8	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσο
Δ. Αισύμης	Αισύμη (η)	Ο	39,9	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσο
	Λεπτοκαρνά (η)	Ο	12,1	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μικρ
Δ. Κίρκης	Κίρκη (η)	Η	20,4	Αδιάφορος	Φθίνων	Συνεκτικός	Μεσο
Δ. Μάκρης	Μάκρη (η)	Π	34,6	Ενδιαφέρων	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσο
	Δίκελλα (τα)	Π	26,5	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσο

	Έννατο (το)	Π		-	-	-	-
	Κοίμηση Θεοτόκου (η)	Π		-	-	-	-
	Μεσημβρία (η)	Π	9,3	Αδιάφορος	Φθίνων	Συνεκτικός	Μικρός
	Πανόραμα (το)	Π		-	-	-	-
	Παραλία Δικελλών (η)	Π		-	-	-	-
	Πλάκα (η)	Η	7,3	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μικρός
Συκορράχης	Συκορράχη (η)	Η	32,3	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσαίος
	Ατάρνη (η)	Η	5,5	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μικρός
	Αύρα (η)	Η	8,3	Αδιάφορος	Φθίνων	Συνεκτικός	Μικρός
	Κόμαρος (η)	Η	10,8	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μικρός
	Μέστη (η)	Η	20,6	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μικρός
	Πέραμα (το)	Η	7,6	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μικρός
	Σταθμός (ο)	Η		-	-	-	-

3.1.1 Έκταση

Ο δήμος Αλεξανδρούπολης καταλαμβάνει σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας έκταση 642.245 στρεμάτων. Η επικράτεια του Δήμου Αλεξανδρούπολης καλύπτει το 15,14% της συνολικής επιφάνειας του Νομού Έβρου και κατοικείται από το 35,29% συνολικού πληθυσμού του νομού. Η πόλη της Αλεξανδρούπολης, πρωτεύουσα του Ν. Έβρου, αποτελεί σημαντικό διοικητικό κέντρο τοπικού χαρακτήρα, αλλά και οικονομικό κέντρο περιφερειακού χαρακτήρα και πύλη της χώρας στο βορειο-ανατολικό της άκρο.

Μεταξύ των σημαντικότερων αστικών κέντρων που περιβάλλουν το Δήμο Αλεξανδρούπολης περιλαμβάνονται:

- οι οικισμοί Ξάνθης - Κομοτηνής οι οποίοι αποτελούν αστικά κέντρα υπέρ-τοπικού χαρακτήρα (στην Ελληνική επικράτεια) και οι οικισμοί Αδριανούπολη και Κούρτζαλι – Χάσκοβο οι οποίοι αποτελούν αστικά κέντρα υπέρ-τοπικού χαρακτήρα σε Τουρκία και Βουλγαρία αντίστοιχα, και
- το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσ/νίκης το οποίο αποτελεί αστικό κέντρο δια-περιφερειακού χαρακτήρα σε όλη τη βόρεια Ελλάδα αλλά και Βαλκανικού χαρακτήρα.

3.1.2 Πληθυσμός

Μετά την τελευταία επίσημη απογραφή του πληθυσμού της χώρας που διενεργήθηκε στις 18 Μαρτίου του 2001, η Αλεξανδρούπολη αποδεικνύεται

σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας ότι είναι μια από τις 23 μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδας με πληθυσμό σχεδόν 50.000 κατοίκων και πιο συγκεκριμένα 49.724 κατοίκους, ενώ στο δήμο Αλεξανδρούπολης στο σύνολό του κατοικούν

3.1.3 Μορφολογία εδάφους

Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης καταλαμβάνει το νοτιοδυτικό τμήμα του Νομού Έβρου. Πρόκειται για μία περιοχή κυρίως πεδινή, με μέσο σταθμικό υψόμετρο μόλις στα 10 μέτρα. Ορεινοί όγκοι συναντώνται στο βόρειο τμήμα του Δήμου, όπου εντοπίζεται η νοτιοανατολική απόληξη της οροσειράς της Ροδόπης. Τα εδάφη του Δήμου στο μεγαλύτερο μέρος αποτελούνται κυρίως από ιζήματα διαφόρων τύπων (αργιλικά, ψαμμιτικά, μαργαϊκά, κτλ).

Στο Δήμο Αλεξανδρούπολης συναντάται επίσης και ένας μεγάλος αριθμός ρεμάτων.

Ακτές

Οι ακτές έχουν μήκος 39 χλμ., και οι περισσότερες είναι ομαλές και κατάλληλες για κολύμβηση. Οι ομαλές ακτές είναι γενικά στενές, πλάτους 50 μέτρων, λόγω της ύπαρξης λιμνών και λιμνοθαλασσών σε μικρή απόσταση από την ακτή και αποτελούνται από ολοκαινικές θαλάσσιες αποθέσεις (λεπτόκοκκη έως μεσόκοκκη άμμο με κροκάλες και χαλίκια και τοπικά ιλύ και άργιλο). Οι απότομες βραχώδεις ακτές αποτελούνται από πλειοκαινικές αποθέσεις (ψαμμίτες και αμμούχες άργιλοι με φακοειδείς παρεμβολές κροκαλοπαγών).

Με βάση την σχεδόν επίπεδη μορφολογία τους και τη γεωλογική τους σύσταση οι ομαλές ακτές χαρακτηρίζονται ως ακτές απόθεσης, ενώ οι απότομες ακτές ως ακτές διάβρωσης.

Η ποιότητα των νερών κολύμβησης και της κατάστασης της ακτής είναι εξαιρετική, με αποτέλεσμα κατά τα τελευταία έτη στις παραλίες κολύμβησης που βρίσκονται ανατολικά του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αλεξανδρούπολης να απονέμεται η διάκριση «γαλάζια σημαία» από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε..

Προστατευόμενες περιοχές

Οι θεσμοθετημένες προστατευόμενες ή αξιόλογες φυσικές περιοχές οι οποίες βρίσκονται εν μέρει ή συνολικά εντός των ορίων του Δήμου περιλαμβάνουν:

Πιν.3. Περιοχές Natura 2000

Κωδικός	Ονομασία Τόπου NATURA	Γεωγρ.	Γεωγρ.	Υψόμετρο
---------	-----------------------	--------	--------	----------

Τόπος		Μήκος	Πλάτος	min.	max.
GR1110003	ΤΡΕΙΣ ΒΡΥΣΕΣ	26 0 40 E	41 7 41 N	200	1065
GR1110005	ΒΟΥΝΑ ΕΒΡΟΥ	26 11 22 E	41 6 50 N	20	654
GR1110006	ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ	26 0 0 E	40 52 0 N	0	2
GR1110007	ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΟΣ ΒΡΑΧΙΩΝΑΣ	26 3 53 E	40 47 53 N	-4.5	2
GR1110009	ΝΟΤΙΟ ΔΑΣΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΕΒΡΟΥ	25 55 0 E	40 58 0 N	15	874

Πηγή: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

- Μικρό τμήμα της περιοχής Natura «Τρεις Βρύσες» (GR 1110003), βρίσκεται εντός της επικράτειας του Δήμου στο Δ.Δ. Αισύμης. Η περιοχή έχει καθεστώς προστασίας Natura SCI². Μία περιοχή 400 ha χρησιμοποιείται ως καταφύγιο θηραμάτων, χωρίς όμως την κατάλληλη διαχείριση.

Η περιοχή ανήκει στον υγρό βιοκλιματικό όροφο με ψυχρούς ή πολύ ψυχρούς χειμώνες. Τα φυσικά δάση της περιοχής αποτελούνται από μικτές και αμιγείς συστάδες από Οξυές (*Fagus*) και Βελανιδιές (*Quercus*). Το κυρίαρχο είδος του δρυοδάσους είναι η *Quercus dalechampii* (Δρυς του Δαλεχαμπίου), η οποία έχει την καλύτερη φυσική της εξάπλωση πάνω από τα 300 m. Μικρές συστάδες με λεύκες (*Populus tremula*), ακουδοπούρναρα (*Ilex aquifolium*), σφένδαμους (*Acer* sp.), φράξους (*Fraxinus ornus*) κ.λπ. βρίσκονται μέσα στο δάσος της οξυάς. Μετά το 1960, εγκαταλειμμένες περιοχές φυτεύτηκαν τεχνητά με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) και πεύκη *radiata*. Η σπουδαιότητα της περιοχής έγκειται στην παρουσία των μικτών δασών με οξυές και βελανιδιές με πλούσια χλωρίδα και πανίδα. Η περιοχή έχει την πιο αξιόλογη δασική παραγωγή σε όλη την περιοχή του Έβρου. Τα παραδοσιακά αγροδασικά τοπία παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον. Στη θεσμοθετημένη περιοχή περιλαμβάνονται οι εξής τύποι οικοτόπων:

Υψηλοί θαμνώνες με άρκευθους οξύκεδρους (<i>Juniperus oxycedrus</i>)
Υποηπειρωτικοί στεπόμορφοι λειμώνες
Δάση οξυάς της φυτοκοινωνίας <i>Luzulo-Fagetum</i> ,
Υπολειμματικά αλλουβιακά δάση (<i>Alno- ulmion</i>),
Δάση με πλατύφυλλες βελανιδιές (<i>Quercus frainetto</i>)
Δάση ορεινών κωνοφόρων με πευκοδάση
Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου.

- Μικρό τμήμα της περιοχής Natura «Δέλτα του Έβρου» (GR 1110006), στην παραλιακή ζώνη ανατολικά της Αλεξανδρούπολης και κοντά στο ανατολικό όριο του ΟΤΑ, βρίσκεται εντός της επικράτειας του Δήμου. Η περιοχή έχει καθεστώς προστασίας Natura SPA³ και επίσης προστατεύεται κάτω από τη συνθήκη Ramsar. Είναι επίσης χαρακτηρισμένη ως Εθνικό Πάρκο, ως Ειδικά Προστατευόμενη Περιοχή (Σύμβαση της Βαρκελώνης) και ως περιοχή Σημαντική για Πουλιά (Important Bird Area).

Παρ' όλη τη διατάραξη και τη μείωση της σημασίας του για τα πτηνά κατά τα τελευταία χρόνια, το Δέλτα του Έβρου παραμένει ένας από τους πιο σημαντικούς υγροτόπους στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Διατηρεί μία ποικιλία οικοτόπων σε μία σχετικά μικρή έκταση και αρκετοί από αυτούς είναι μεγάλης σημασίας για τη μεσογειακή περιοχή. Συντηρεί ακόμη ποικίλη πτερωτή πανίδα. Χρησιμεύει όχι μόνο ως σταθμός διαχείμασης ή ενδιάμεσος σταθμός για μεταναστευτικά πουλιά αλλά επίσης και ως τόπος αναπαραγωγής για σπάνια και απειλούμενα είδη. Το Δέλτα του Έβρου διαθέτει επίσης ένα μεγάλο αριθμό από σημαντικά είδη της πανίδας, ιχθυοπανίδας και χλωρίδας, μερικά από τα οποία βρίσκονται σε διεθνείς καταλόγους απειλούμενων ειδών. Οι διαπλάσεις των καλαμώνων που κυριαρχούνται από τα είδη *Phragmites australis*, *Scirpus maritimus*, *Typha angustifolia*, *Schoenoplectus lacustris*, κ.α. είναι μεγάλης σημασίας για τα πουλιά που υπάρχουν στο Δέλτα. Εξίσου σημαντικές είναι οι λιμνοθάλασσοι που βρίσκονται γύρω από αυτό, τα κανάλια με γλυκό νερό, και τα στάσιμα νερά ή αυτά που κινούνται αργά με βάθη που κυμαίνονται. Τέλος, σημαντικός για το υγρότοπο είναι ο ρόλος της υδρόβιας βλάστησης σε ρηχές λιμνούλες με γλυκό νερό και κανάλια, όπου κυριαρχούν υδρόβια φυτά που ριζοβολούν στο βυθό με φύλλα που επιπλέουν ή που είναι βυθισμένα με συχνά αναδύμενες ταξιανθίες (*Nymphaea alba*, *Typha natans*, *Ranunculus fluitans*, *Potamogeton crispus*, *P. Pectinatus*, *Myriophyllum spicatum*, *Ceratophyllum* sp. κ.α.). Η αποστράγγιση, η υπερβόσκηση και ο πλημμυρής έλεγχος του κυνηγιού έχουν σοβαρή αρνητική επίδραση. Πολλά αρπακτικά πτηνά που κατοικούν στο Δέλτα, όπως επίσης και μεταναστευτικά, φθίνουν. Η ποιότητα τόσο του επιφανειακού όσο και του υπόγειου νερού απειλείται άμεσα ή έμμεσα από τη γεωργία, την κτηνοτροφία, τα βιομηχανικά και αστικά λύματα.

- Μικρό τμήμα της περιοχής Natura «**Βουνά Έβρου**» (GR 1110005) βρίσκεται εντός της επικράτειας του Δήμου στο βόρειο άκρο του. Η περιοχή αυτή είναι χαρακτηρισμένη ως Natura SCI και ως περιοχή Σημαντική για Πουλιά.

Η περιοχή είναι τμήμα του νότιο-ανατολικού άκρου της Ροδόπης. Είναι υποορεινή και λοφώδης με έντονα και ποικίλα τοπία. Ανήκει στην υπομεσογειακή ζώνη βλάστησης και χαρακτηρίζεται από θερμοφιλες υποηπειρωτικές βελανιδιές. Η βλάστηση αποτελείται από μικτές συστάδες πεύκων (*Pinus brutia*, *Pinus nigra*), πλατύφυλλων δρυών και άλλων πλατύφυλλων της μεσογειακής και υπομεσογειακής χλωρίδας. Όλα αυτά τα δασικά οικοσυστήματα είναι υποβαθμισμένα από ανθρώπινες δραστηριότητες. Η περιοχή έχει σημαντική οικολογική αξία εξαιτίας του μεγάλου αριθμού πτηνών, πολλά από τα οποία είναι σπάνια στην Ευρώπη. Είναι επίσης σημαντικός βιότοπος για πολλά ερπετά. Εξαιτίας της θέσης της, αποτελεί σταυροδρόμι στις μεταναστεύσεις των πουλιών και δυνητικά, τόπο φωλιάσματος. Αποτελείται από μία προστατευόμενη περιοχή για αρπακτικά πτηνά (7.920 ha), μία περιοχή δασικής διαχείρισης (δασοκομία, εκμετάλλευση, 1.9291 ha) και δασικούς βοσκότοπους, λιβάδια, και γεωργικές εκτάσεις (15,589 ha). Στη θεσμοθετημένη περιοχή περιλαμβάνονται οι εξής τύποι οικοτόπων:

Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή
Υψηλοί θαμνώνες με άρκευθους οξύκεδρους (<i>Juniperus oxycedrus</i>)
Υποηπειρωτικοί στεπόμορφοι λειμώνες
Μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες και βούρλα (<i>Molinio-Holoschoenion</i>)
Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση
Υπολειμματικά αλλουβιακά δάση (<i>Alno- ulmion</i>),
Μικτά δάση δρυός, φτελιάς και φράξου κατά μήκος μεγάλων ποταμών
Δάση με πλατύφυλλες βελανιδιές (<i>Quercus frainetto</i>)
Δάση-στοές με λευκή ιτιά και λευκή λεύκη (<i>Salix alba</i> και <i>Populus alba</i>)
Δάση ορεινών κωνοφόρων με πευκοδάση
Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου.

- Σημαντικό τμήμα της περιοχής Natura «**Δέλτα Έβρου και Δυτικός Βραχίονας**» (GR 1110007), στην παραλιακή ζώνη μεταξύ Αλεξανδρούπολης και ανατολικού ορίου του ΟΤΑ, βρίσκεται εντός της επικράτειας του Δήμου. Η περιοχή έχει καθεστώς προστασίας Natura SCI.

Το τμήμα εντός της επικράτειας του Δήμου αντιστοιχεί στο βιότοπο «Απαλός». Ο βιότοπος αυτός καλύπτει μία ευρεία περιοχή με αβαθή νερά, αμμοθίνες και αλμυρά

έλη. Η βλάστηση περιλαμβάνει είδη υφάλμυρων νερών προς την ακτή και πιο μέσα λιβάδια του θαλάσσιου αγγειόσπερμου *Posidonia oceanica*. Το μέγιστο βάθος κυμαίνεται μεταξύ 7 και 8 Μ. Σημασία: Τα λιβάδια της *Posidonia*, τα οποία αποτελούν τυπικές κοινωνίες των παράκτιων Μεσογειακών οικοσυστημάτων ευαίσθητων στην ρύπανση, σχηματίζουν διακοπτόμενες συστάδες με σχετικά υψηλή πυκνότητα. Στα αβαθή νερά αναπτύσσεται πληθυσμός του φανερόγαμου *Cymodocea nodosa*. Το θαλάσσιο αγγειόσπερμο *Posidonia oceanica* (motivation D) είναι ενδημικό της Μεσογείου και αναφέρεται ως κινδυνεύον είδος. Η θαλάσσια περιοχή δέχεται έμμεσα την επίδραση των λυμάτων και αποβλήτων της ευρύτερης περιοχής Αλεξανδρούπολης. Επιπλέον, γίνεται αλιεία με συρόμενα δίχτυα, γεγονός που σε συνδυασμό με την έντονη κυκλοφορία εμπορικών πλοίων αποτελούν σοβαρό κίνδυνο υποβάθμισης των λιβαδιών της *Posidonia*.

- Η περιοχή NATURA «Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Έβρου» (:GR 1110009) βρίσκεται εξ ολοκλήρου εντός των ορίων του Δήμου. Η περιοχή έχει καθεστώς προστασίας Natura (SPA) και είναι χαρακτηρισμένη ως Σημαντική για τα Πουλιά. Δύο τμήματα της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (ΣΠΠ) αποτελούν Καταφύγια Άγριας Ζωής: Δρυμού/Νύσας, 5.340 στρ. και Πυλαίας/Καβησσού-Φερρών, 6.500 στρ.

Δασικό σύμπλεγμα στο νοτιοανατολικό άκρο του όρους Ροδόπη. Χαρακτηρίζεται από χαμηλούς λόφους καλυμμένους με δασικές εκτάσεις βελανιδιάς (*Quercus*), *Carpinus*, φράξου (*Fraxinus*) και σφένδαμου (*Acer*) και θαμνώνες. Το δάσος οξυάς (*Fagus*) κυριαρχεί στο βόρειο τμήμα, ενώ το δάσος και οι φυτείες πεύκης (*Pinus*) στο νότιο. Εντός της περιοχής βρίσκουμε και μικρούς υγρότοπους.

Η χρήση της γης κατανέμεται ως εξής: αγροτικές χρήσεις (30%), δασοπονία (70%), στρατιωτικές χρήσεις (10%), τουρισμός/αναψυχή (5%), αστικές/βιομηχανικές/μεταφορές (5%). Σημαντική περιοχή για αναπαραγόμενα και διαχειμάζοντα αρπακτικά και άλλα επιδημητικά δασικά είδη. Στα αναπαραγόμενα είδη περιλαμβάνονται οκτώ από τα 21 είδη στην Ευρώπη που περιορίζονται (όταν αναπαράγονται) στη Μεσογειακή διάπλαση. Είδη παγκοσμίου ενδιαφέροντος: *Haliaeetus albicilla*, *Falco naumanni*. Οι κύριες απειλές είναι οι αναδασώσεις με φυτείες, η βόσκηση των δασών και η έντονη δασική εκμετάλλευση. Στη θεσμοθετημένη περιοχή περιλαμβάνονται οι εξής τύποι ενδιαιτημάτων:

Τεχνητά τοπία (25%: Καλλιεργήσιμη γη, Δασικές φυτείες)
--

Βραχώδεις περιοχές (7%: Εσωτερικοί απόκρημνοι βράχοι)
Δάση και δασικές εκτάσεις (62%: Πλατύφυλλα φυλλοβόλα δάση, Μικτά δάση, Αυτοφυή κωνοφόρα δάση)
Θαμνώνες (7%: Σκληρόφυλλοι θάμνοι, γκαρίγκ και μακί)
Υγρότοποι (14%: Ποτάμια και ρέματα, Παρυδάτια βλάστηση)

Επίσης σημαντικοί βιότοποι, μη θεσμοθετημένοι, υπάρχουν γύρω από τον οικισμό Άβαντας και μεταξύ Άβαντος και Αισύμης.

Υδατικοί πόροι

Η μορφολογία της περιοχής είναι ευνοϊκή για την ανάπτυξη υδροφορίας. Η εκμετάλλευση του νερού για ύδρευση, άρδευση και βιομηχανική χρήση γίνεται μέσω γεωτρήσεων. Οι μικρές τιμές υδραυλικής αγωγιμότητας όμως κατά την άντληση συντελούν στη γρήγορη μείωση της παροχής και σε διαρκή ανάγκη για ανόρυξη νέων γεωτρήσεων. Η ποιότητα του νερού - λόγω της σύστασης των πετρωμάτων - δεν ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στις προδιαγραφές του πόσιμου. Η σκληρότητα και η μεγάλη συμμετοχή αλάτων είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του. Αξιοσημείωτη είναι η θερμοκρασία του νερού στις γεωτρήσεις που βρίσκονται στο δυτικό τμήμα του Δήμου (Μέστη, Μάκρη, Κόμαρος) με τιμές μεγαλύτερες της μέσης στα αντίστοιχα βάθη.

Η διαχείριση των υδατικών πόρων γίνεται από την Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης (ΔΕΥΑΑ) όσον αφορά την ύδρευση. Για τη διαχείριση των υδατικών πόρων με σκοπό την άρδευση και βιομηχανική χρήση υπεύθυνη είναι η Διεύθυνση Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων και η Διεύθυνση Βιομηχανικής Ανάπτυξης του Νομαρχιακού Διαμερίσματος Έβρου, αντίστοιχα.

Οι ετήσιες ανάγκες για ύδρευση υπολογίζονται σε 5.935.000 m³/έτος (με μέση κατανάλωση κατ' άτομο 0,2 m³, χειμερινό πληθυσμό 75.000 και θερινό πληθυσμό 100.000 κατοίκους), για άρδευση σε 29.225.000 m³/έτος (με μέση τιμή τα 350 m³ ανά στρέμμα και 85.500 αρδευόμενα στρέμματα) και οι ανάγκες για βιομηχανική χρήση σε 53.500 m³/έτος. Υπολογίζεται ότι αντλούνται ετησίως 29 εκατομμύρια m³ νερού, ενώ οι ανάγκες αγγίζουν τα 30 εκατομμύρια m³. Οι ανάγκες σε ύδρευση έχουν καλυφθεί από τις γεωτρήσεις και τον υδροταμιευτήρα, οπότε το έλλειμμα περίπου 1 εκατομμυρίου m³ αφορά την άρδευση και τη βιομηχανική χρήση.

Δεν υπάρχει ενιαίο σχέδιο διαχείρισης υδατικών πόρων του Δήμου σε εφαρμογή, ούτε ενιαίο αρχείο με τα στοιχεία των γεωτρήσεων. Έτσι αγνοείται η

παρούσα ακριβής κατάσταση των υδροφορέων στην περιοχή (αποθέματα, στάθμη, υφαλμύρωση, κτλ).

Υπολογισμοί του υπόγειου υδατικού ισοζυγίου δείχνει ότι υπάρχει έλλειμμα της τάξης των 12 εκατομμυρίων m^3 κατ' έτος. Άμεση συνέπεια είναι η συνεχής πτώση στάθμης σε όλες τις γεωτρήσεις και η εισχώρηση θαλασσινού νερού στους υδροφορείς. Φαινόμενα υφαλμύρωσης παρουσιάζονται ήδη στις παράκτιες περιοχές του Δήμου.

Η μείωση των αποθεμάτων του υδροφόρου έχει παρατηρηθεί ότι οδηγεί και στην αυτομόλυνση του με την αύξηση των αμμωνιακών λόγω των αναερόβιων συνθηκών που δημιουργούνται. Η αποκατάσταση είναι μακροχρόνια διαδικασία που μπορεί να υπερβεί και τα είκοσι χρόνια. Η προσβολή της ποιότητας του υπογείου νερού επιτυγχάνεται και μέσω της διάχυσης και κατείσδυσης επιφανειακών ρυπαντών. Η αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων, η απόθεση ζωικών αποβλήτων, η ανεξέλεγκτη χρήση βόθρων επιβαρύνουν το επιφανειακό και το υπόγειο νερό με νιτρικά, νιτρώδη, αμμωνιακά, φωσφορικά, και μεθάνιο σε ποσότητες που δεν μπορεί να διαλύσει. Η συγκέντρωση και αποθήκευση μεταλλικών στοιχείων (εξαρτήματα αυτοκινήτων, λαμαρίνες κτλ) σε ελεύθερους χώρους, και η ανεξέλεγκτη διάθεση μηχανέλαιων επιβαρύνουν το επιφανειακό και υπόγειο νερό με βαρέα μέταλλα.

Οι περιοχές ΒΙΟ.ΠΑ και ΒΙ.ΠΕ που περιλαμβάνονται στο Δήμο, παράγουν ένα σύνολο οργανικών και ανόργανων ρυπαντών, που αναμένεται να αυξηθεί, οπότε θα αποτελέσουν κρίσιμο παράγοντα επιβάρυνσης του υδατικού δυναμικού.

Με δεδομένο ότι υδροφορία αναπτύσσεται εντός ιζημάτων (που καλύπτουν τη μεγαλύτερη επιφάνεια του Δήμου) στα οποία η διάχυση και η κατείσδυση είναι σχετικά εύκολη, συμπεραίνεται ότι το υπόγειο υδατικό δυναμικό του Δήμου βρίσκεται υπό σημαντική πίεση.

Τέλος, η εμφάνιση υπερτροφισμού στο ρέμα της Μαϊστρου, στην θέση Πλατανότοπος, αποτελεί στοιχείο επιβαρυντικό για τη ποιότητα του νερού, από το οποίο αρδεύονται κηπευτικές καλλιέργειες.

Εδαφικοί πόροι

Αναφορικά με τις τάσεις μεταβολής της χρήσης γης και τις συγκρούσεις χρήσεων γης παρατηρούνται τα εξής :

- Υπάρχει σαφής πίεση αύξησης των γεωργικών εδαφών εις βάρος των βοσκότοπων,
- τάση αύξησης των οικιστικών και τουριστικών περιοχών εις βάρος τόσο των γεωργικών εδαφών όσο και εις βάρος των παράκτιων και παραρεμάτων εκτάσεων, και
- πίεση στις δασικές εκτάσεις από την οικιστική ανάπτυξη των διαμερισμάτων. Η οριοθέτηση των Βουνών του Έβρου και η ένταξη του στις υπό προστασία περιοχές (SPA :GR 1110009) μετριάξει την ασκούμενη πίεση.

Η έντονη οικιστική ανάπτυξη της Αλεξανδρούπολης οδήγησε σε αύξηση της ζήτησης αδρανών υλικών λατομείου. Τα λατομεία εντός των ορίων του δήμου είναι ανενεργά εκτός των λατομείων Πιατίδη, Λατομεία Μάκης ΑΕ και της ΕΓΝΑΤΙΑ ΑΕ. Η αποκατάσταση των παλαιών λατομείων δεν έχει γίνει (περίπτωση λατομείου ΔΕΠΕΑ).

Τα μεικτά θειούχα μεταλλεύματα που εμφανίζονται στην περιοχή Κίρκης και Περάματος περιλαμβάνουν στη χημική τους σύσταση και χρυσό, γεγονός που προσέκλυσε ενδιαφέρον για την εκμετάλλευσή του. Προς το παρόν η τοπική κοινωνία αντιδρά στην εξόρυξη και την διαδικασία διαχωρισμού του χρυσού λόγω των σημαντικών περιβαλλοντικών προβλημάτων που αντιστοιχούν στην διαδικασία αυτή. Η μεταλλευτική δραστηριότητα είχε αναπτυχθεί στο τμήμα του κοιτάσματος που εντοπίζεται στην περιοχή του Δ.Δ. Κίρκης κατά την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου, συνεχίστηκε με μεταβαλλόμενη ένταση μέχρι το 1995 οπότε και έπαυσε.

Δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη και ο βαθμός διάχυσης της ρύπανσης στο έδαφος. Από παρατήρηση σε θέση όπου αναπτύσσονται δραστηριότητες όπως επισκευές αυτοκινήτων, σκαφών, επιμεταλλώσεις κ.τ.λ., υπάρχουν στοιχεία επιβάρυνσης του εδάφους.

Το ανατολικό τμήμα της ακτογραμμής επηρεάζεται στην μορφολογία του από την μεταφορική ικανότητα του ποταμού Έβρου. Έτσι παρατηρείται είτε απόθεση ιζημάτων ή διαβρωτική δράση της θάλασσας (σε περίπτωση μειωμένης μεταφορικής ικανότητας). Στο ανατολικό τμήμα του Δήμου (Μαΐστρος, Απαλός) εντοπίζεται η ΒΙ.ΠΕ και το ΒΙΟ.ΠΑ. Οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται εκεί (αποθήκευση και διακίνηση καυσίμων, συνεργεία αυτοκινήτων κ.τ.λ.) επιβαρύνουν την ποιότητα των ακτών.

Τα τελευταία χρόνια αυξάνεται το μήκος των ακτών που χρησιμοποιούνται από τους λουόμενους. Για την εξασφάλιση πρόσβασης διανοίχτηκαν δρόμοι χωρίς σχεδιασμό και εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων π.χ. δρόμος παράλληλα στην ακτή Δικέλλων –Μεσημβρίας.

Βιότοποι – Υγρότοποι – Θαλάσσιο Περιβάλλον

Παρόλο που η περιοχή των υγροτόπων είναι προστατευόμενη από την συνθήκη Ramsar και το ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000, όχι μόνο δεν προστατεύεται, αλλά υποβαθμίζεται συνεχώς με αυθαίρετες επεμβάσεις.

Η επέκταση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας, η επιβάρυνση των επιφανειακών και υπόγειων νερών και των εδαφών από την αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις καλλιέργειες τα οποία μέσω των ρευμάτων καταλήγουν στην περιοχή του υγροτόπου, καθώς και η διάθεση ανεπεξέργαστων λυμάτων σε απορροφητικούς βόθρους σε διάφορους οικισμούς της περιοχής, αποτελούν τα σημαντικότερα προβλήματα υποβάθμισης του υγροτόπου. Η αυθαίρετη δόμηση από την άλλη πλευρά αποτελεί σημαντικό κίνδυνο για τον υγρότοπο, τόσο λόγω ανταγωνισμού σε επίπεδο εδαφικών πόρων, από αισθητικής πλευράς, και λόγω ρύπανσης από λύματα.

Ειδικότερα για την κτηνοτροφία σημειώνεται πως, αν και ο αριθμός των εκτρεφόμενων ζώων μειώνεται, η βοσκοϊκανότητα των λιβαδιών δεν επαρκεί για την εκτροφή των κοπαδιών. Η υποβάθμισή των βοσκοτόπων λόγω υπερβόσκησης συνεπάγεται με τη σειρά της την εξώθηση των κοπαδιών προς τις υγροτοπικές εκτάσεις με μία σειρά αλυσιδωτών επιδράσεων:

- τη βόσκηση της ιθαγενούς βλάστησης και την αλλαγή της σύνθεσής της,
- τη μεταφορά σπόρων ξένων ανθεκτικότερων φυτών,
- την υποβάθμιση των εδαφικών συνθηκών,
- την προσθήκη οργανικής ουσίας (κόπρανα) και
- την καταστροφή των αβγών της ορνιθοπανίδας.

Ακόμη παρουσιάζεται τάση εντατικοποίησης της χρήσης των λιμνοθαλασσών για ιχθυοκαλλιέργεια, με σειρά βελτιωτικών έργων (κανάλια εισόδου, εκβαθύνσεις κλπ.), με συνέπεια την αλλοίωση των αβαθών βιοτόπων που εμφανίζονται περιμετρικά των λιμνών, αλλά και αυτών των λιμνών.

Τέλος, η υπεραλίευση έχει επιβαρύνει σημαντικά το θαλάσσιο περιβάλλον. Σημαντικότερη αλλοίωση είναι η δραματική μείωση των οστρακοειδών την

τελευταία δεκαετία. Επίσης παρατηρείται μείωση του όγκου των αλιευμάτων. Παράλληλα υπάρχει αύξηση του αριθμού των ερασιτεχνών αλιέων χωρίς παράλληλη αύξηση της αστυνόμευσης για την τήρηση της νομοθεσίας της παράκτιας αλιείας.

3.1.4 Οικονομική δραστηριότητα (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής τομέας ποσοστά επί του συνόλου – είδη δραστηριοτήτων)

Χωροταξικά ο ρόλος της Αλεξανδρούπολης στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης - αλλά και συνολικά στη χώρα - ενισχύεται λόγω της κομβικής θέσης της στα διευρωπαϊκά δίκτυα.

Τα δύο μεγάλα έργα, αυτό του νέου Εμπορευματικού Λιμανιού και του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου, αποτέλεσαν καθοριστικούς μοχλούς ανάπτυξης για την Αλεξανδρούπολη. Το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο ολοκληρώθηκε το 2003, ενώ στο λιμάνι υπολείπονται εργασίες που σχετίζονται με τη λιμενολεκάνη και τους λιμενοβραχίονες. Ολοκληρώνεται η διάνοιξη του διαύλου, ενώ υπολείπεται η ολοκλήρωση έργων στη χερσαία ζώνη του λιμανιού καθώς και η ολοκλήρωση των εργασιών στους δρόμους πρόσβασης.

Ο συμπληρωματικός ρόλος του Δήμου Αλεξανδρούπολης ως προς την Κομοτηνή και η μικρή απόσταση μεταξύ τους διαμορφώνουν έναν πόλο που μπορεί να λειτουργήσει και ανταγωνιστικά και συμπληρωματικά με αυτόν της Θεσσαλονίκης (απόσταση > 250 χλμ.), αλλά κυρίως μπορεί να αποτελέσει πύλη στο ανατολικό άκρο της Περιφέρειας και στο ΒΑ όριο της χώρας

Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης έχει καταφέρει να κεφαλαιοποιήσει σε ικανοποιητικό βαθμό την πλεονεκτική γεωγραφική θέση της περιοχής. Τα υπό κατασκευή και προγραμματιζόμενα έργα μεταφορικής υποδομής (κυρίως οδικά και λιμενικά) δημιουργούν προϋποθέσεις για τη λειτουργία στην περιοχή ενός συστήματος συνδυασμένων μεταφορών.

Στον δευτερογενή τομέα, η υλοποίηση της περιφερειακής πολιτικής των οικονομικών κινήτρων συνέβαλε στην τόνωση της τοπικής οικονομίας και στη συγκράτηση ενός μέρους του πληθυσμού, αλλά το πρόβλημα της χαμηλής ανταγωνιστικής ικανότητας παραμένει. Διαπιστώνεται επομένως ότι τα οικονομικά κίνητρα δεν αρκούν και πως απαιτούνται και άλλες αναπτυξιακές παρεμβάσεις όπως

ο. εξοπλισμός της περιοχής με ικανοποιητικές διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες.

Παράδειγμα αποτελεί η καθυστέρηση στην πολεοδομία και οργάνωση της ΒΙ.ΠΑ στον Άβαντα και του ΒΙΟ.ΠΑ. στον Μαΐστρο παρόλο που η θεσμοθέτησή τους έχει γίνει αρκετά χρόνια πριν.

Στον τομέα των υπηρεσιών οι αλλαγές είναι ιδιαίτερα δυναμικές. Εκτός από την ανάπτυξη του εμπορίου στις τοπικές αγορές, η ανάπτυξη στοιχείων του κοινωνικού εξοπλισμού και παιδείας (Πανεπιστήμιο) συνέβαλε ιδιαίτερα στη δημιουργία προσφοράς όλων των υπηρεσιών του τριτογενούς με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Ο τουρισμός αναπτύσσεται σταδιακά, ενώ η παραθεριστική κατοικία αναπτύσσεται κατά μήκος των παραλίων ασκώντας πιέσεις ακόμα και σε προστατευόμενες περιοχές. Σημαντική αναπτυξιακή παράμετρο για την περιοχή αποτελεί ο σχεδιαζόμενος αγωγός πετρελαίου Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη, καθώς και οι σχεδιαζόμενοι αγωγοί φυσικού αερίου.

3.1.5 Προσβασιμότητα

Οδικό δίκτυο:

Το οδικό δίκτυο χωρίζεται σε δυο βασικές κατηγορίες: το αστικό και το εξωαστικό που αφορά το οδικό δίκτυο όλων των υπόλοιπων κατηγοριών (εθνικό, επαρχιακό, αγροτικό, κοινοτικό κ.λπ.).

Το συνολικό μήκος του θεσμοθετημένου οδικού δικτύου του Δήμου Αλεξανδρούπολης καλύπτει 485 χιλιόμετρα. Τα 295 χιλ. αποτελούν το αστικό δίκτυο από τα οποία το 90% είναι ασφαλοστρωμένο και το 65% χρειάζεται επισκευή/αναβάθμιση. Τα υπόλοιπα 190 χιλιόμετρα αποτελούν το εξωαστικό δίκτυο. Από αυτά το 88% είναι ασφαλοστρωμένο, ενώ το 65% χρειάζεται επισκευή και αναβάθμιση λόγω προβλημάτων ποιότητας οδοστρώματος, γεωμετρικών χαρακτηριστικών και ασφάλειας, κατολισθήσεων κ.ά.

Αεροδρόμιο :

Εναέρια πύλη εισόδου της Αλεξανδρούπολης αποτελεί ο αερολιμένας «Δημόκριτος», ο οποίος φέρει το όνομα του μεγάλου αρχαίου φιλοσόφου που γεννήθηκε στα Άβδηρα της Θράκης. Το αεροδρόμιο, όπως αναφέρεται και στην επίσημη αντίστοιχη ιστοσελίδα (www.alxd.gr) βρίσκεται σε απόσταση 7 χιλιομέτρων

ανατολικά της πόλης, καθώς και επί της εθνικής οδού Ε90 που ενώνει την Ελλάδα με την Τουρκία.

Αποτελεί έναν μέσης δυναμικότητας αερολιμένα όσον αφορά τη διενέργεια πτήσεων και τη διακίνηση επιβατών, ενώ τέλος σε ακολουθία με την ανάπτυξη της περιοχής προβλέπεται και η περαιτέρω βελτιστοποίηση τόσο του ίδιου του αερολιμένα, όσο και των παρεχόμενων υπηρεσιών του.

Δίκτυο Ύδρευσης:

Η ύδρευση αποτελεί χώρο ευθύνης της ΔΕΥΑ Αλεξανδρούπολης. Τα Δημοτικά Διαμερίσματα εκτός του ΔΔ Αλεξανδρούπολης καλύπτουν τις υδρευτικές τους ανάγκες αυτόνομα, με γεωτρήσεις και υδρομάστευση. Οι παροχές των γεωτρήσεων αυτών ποικίλλουν από 20 m³/h έως 150 m³/h.

Αναλυτικότερα, η υδροδότηση των υπόλοιπων Δ.Δ. γίνεται ως εξής.:

- Οικισμός Λεπτοκαρύας – υδρομάστευση
- Οικισμός Πλάκας - υδρομάστευση
- Οικισμός Κομάρων – Περάματος -υδρομάστευση
- Δ.Δ. Συκορράχη – γεωτρήσεις
- Οικισμός Μέστης - γεώτρηση
- Οικισμός Κίρκης - υδρομάστευση
- Οικισμός Αύρας – από την δεξαμενή της Συκορράχης
- Οικισμός Ατάρνης - υδρομάστευση
- Οικισμός Αμφιτρίτης – Ποτάμου - γεωτρήσεις
- Δ.Δ. Αισύμης - υδρομάστευση
- Δ.Δ. Άβαντα – γεωτρήσεις

Στο Δ.Δ. Μάκρης, το οποίο αντιμετώπιζε προβλήματα στο δίκτυο ύδρευσης, έχουν γίνει έργα βελτίωσης της ποσότητας και της ποιότητας του νερού. Πιο συγκεκριμένα τα έργα που έχουν γίνει είναι:

- Αντικατάσταση εσωτερικού δίκτυο ύδρευσης Μάκρης
- Αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης Δικέλλων
- Αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης Μεσημβρίας
- Αγωγός μεταφοράς νερού για την ενίσχυση υδρευτικού δικτύου Δικέλλων – Μεσημβρίας

- Κατασκευή δεξαμενών πόσιμου νερού Δικέλλων και Μάκρης
- Νέα γεώτρηση

Με την παραγόμενη ποσότητα νερού καλύπτονται σε σημαντικό βαθμό οι περιοχές του ΟΤΑ.. Το δίκτυο του Δήμου περιλαμβάνει αγωγούς διανομής, μεταφοράς και καταθλιπτικούς αγωγούς συνολικού μήκους 400 χιλ.

Στη ΔΕΥΑΑ υπάρχει τμήμα περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργεί χημείο που κάνει σε καθημερινή βάση ελέγχους για την ποιότητα του νερού παίρνοντας δείγματα από διάφορες περιοχές του Δήμου Αλεξανδρούπολης.

Φράγμα για την υδροδότηση του Δήμου Αλεξανδρούπολης.

Το Δημοτικό Διαμέρισμα Αλεξανδρούπολης υδρεύεται από το νερό υδροταμιευτήρα. Σε απόσταση 35 χιλ. βόρεια της Αλεξανδρούπολης, στην περιοχή Διπόταμος του χειμάρρου Λουτρού, έχει κατασκευασθεί υδρευτικό χωμάτινο φράγμα 13.560.000,00 m³ όγκου νερού εκ των οποίων τα 11.500.000,00 m³ είναι ωφέλιμος όγκος που προορίζεται για υδροδότηση.

Η λεκάνη απορροής έχει έκταση 100 τετραγωνικά χιλιόμετρα, εντός της λεκάνης απορροής βρίσκονται οι οικισμοί της Αισύμης και της Λεπτοκαρύας. Η λεκάνη κατάκλιση συγκεντρώνει 13.500.000 μ³ νερού. Το φράγμα βρίσκεται στα διοικητικά όρια του Δήμου Αλεξ/πολης. Τα τεχνικά χαρακτηριστικά του φράγματος είναι τα εξής:

Ύψος φράγματος	: 43,10 μ
Μήκος στέψης	: 212,14 μ
Πλάτος στέψης	: 8,00 μ
Επιφάνεια λεκάνης κατάκλισης	: 1.100 στρέμματα
Όγκος ταμιευτήρα	: 13.560.000,00 μ ³
Λεκάνη απορροής	: 100 τετραγωνικά χλμ.

Οι ετήσιες ανάγκες για την ύδρευση είναι περίπου 6.000.000 μ³ για το Δημοτικό Διαμέρισμα της Αλεξανδρούπολης, ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός είναι 75.000 την χειμερινή περίοδο και 100.000 την θερινή περίοδο.

Το παραπάνω έργο έχει ολοκληρωθεί και σκοπός του είναι η κάλυψη των υδρευτικών αναγκών του πληθυσμού του Δήμου Αλεξανδρούπολης και του Δήμου Τραϊανούπολης. Πιο αναλυτικά ολοκληρώθηκαν το φράγμα, ο προσαγωγός αγωγός, το διυλιστήριο και οι δεξαμενές. Η Τραϊνούπολη έχει ήδη συνδεθεί στο δίκτυο υδροδότησης και αναμένεται η ολοκλήρωση υδροδότησης του υπόλοιπου Δήμου (Μάκρη, Άβαντας κ.λπ.)

Υπάρχει υδρευτική αυτονομία τουλάχιστον για δύο χρόνια ακόμη και στην οριακή περίπτωση μηδενικής βροχόπτωσης. Το δίκτυο των γεωτρήσεων (παλαιός τρόπος υδροδότησης) συντηρείται και βρίσκεται σε κατάσταση ετοιμότητας για κάθε ενδεχόμενο.

Το νερό της λίμνης όπως προκύπτει από τις χημικές αναλύσεις που είναι αρίστης ποιότητας όσον αφορά τα φυσικοχημικά του χαρακτηριστικά. Στη συνέχεια σχολιάζονται οι φυσικοχημικές και χημικές παράμετροι που προσδιορίστηκαν για την καλύτερη κατανόηση της ποιότητας του νερού.

Με απόλυτα κριτήρια το νερό του ταμιευτήρα χαρακτηρίζεται από την χαμηλή συγκέντρωση των στοιχείων του, καθώς δέχεται επιφανειακά νερά από μια λεκάνη απορροής στην οποία δεν ασκείται καμία δραστηριότητα. Με βάση δε τη χημική του αυτή σύσταση, το νερό κρίνεται ως αρίστης ποιότητας τόσο ως πόσιμο, όσο και για τις γεωργικές εφαρμογές και χρήσεις. Οι μεταβολές από την άλλη, στην κυρίως χημική σύσταση του νερού, όπως αυτή χαρακτηρίζεται από τα στοιχεία ποσοτικού χαρακτήρα, τόσο κατά το βάθος και μήκος της λίμνης, όσο και κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, ήταν πολύ μικρές και μέσα στα πλαίσια της διακύμανσης της χημικής σύστασης ενός νερού κατά τη διάρκεια του υδρολογικού κύκλου.

3.1.6 Υφιστάμενες Δημόσιες Υπηρεσίες και Υπηρεσίες ΔΕΚΟ που εδρεύουν εντός του ΟΤΑ

Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Αλεξ/πολης (ΔΗ.ΚΕ.ΑΛ.)

Σκοπός της επιχείρησης είναι η ανάληψη δραστηριοτήτων του ακόλουθους τομείς:

1. Η Διαχείριση του αστικού περιβάλλοντος, η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, η περιβαντολογική ευαισθητοποίηση.

2. Η διαχείριση, εκμετάλλευση, συντήρηση, επέκταση του μητροπολιτικού ευρυζωνικού δικτύου.
3. Η λειτουργία και διαχείριση του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας.
4. Η τεχνική και επιστημονική υποστήριξη του δήμου για τη συμμετοχή σε προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΣΠΑ, άλλους δημόσιους φορείς ή την ΕΕ.
5. Η παροχή υπηρεσιών στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.
6. Η ανάπτυξη του αθλητισμού.
7. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας - τεχνολογίας.
8. Εκπόνηση και εφαρμογή μελετών και προγραμμάτων που προωθούν και διασφαλίζουν την ανάπτυξη του Δήμου σε θέματα που σχετίζονται με τους παραπάνω σκοπούς της επιχείρησης και κάθε συλλογή στοιχείων ή εκπόνηση ερευνών που προωθούν την αειφόρο και ισόροπη ανάπτυξη του δήμου.
9. Κάθε άλλη δραστηριότητα κοινωφελούς χαρακτήρα η οποία δεν θα μπορεί να πραγματοποιηθεί από τον Δήμο Ν.Π.Δ.Δ. ή επιχείρηση αυτού και η οποία θα περιλαμβάνεται στο διετές πρόγραμμα της επιχείρησης και θα εγκρίνεται από το Δ.Σ.

3.1.7 Πρόγραμμα «Θησέας»

Σύμφωνα με συνέντευξη του δημάρχου Αλεξανδρούπολης κ. Αλεξανδρή στην επίσημη ιστοσελίδα του δήμου (www.alexropolis.gr), πραγματοποιήθηκε η σύνταξη μελέτης για τη δημιουργία του Κέντρου Συνδυασμένων Μεταφορών, που ανέθεσε ο δήμος Αλεξανδρούπολης στην Αναπτυξιακή Ροδόπης, υπογράφοντας σχετική προγραμματική σύμβαση. Το Κέντρο θα κατασκευαστεί στην περιοχή Μαΐστρου του δήμου Αλεξανδρούπολης, η οποία συγκεντρώνει σημαντικά πλεονεκτήματα για τη λειτουργία του. Συγκεκριμένα, διαθέτει άμεση πρόσβαση στο αεροδρόμιο, στο λιμάνι, στο σιδηροδρομικό δίκτυο, αλλά και στον οδικό άξονα της Εγνατίας. Το έργο έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ, όπου έχει ήδη υποβληθεί η πρώτη φάση.

Η Αλεξανδρούπολη βρίσκεται σε κομβικό σημείο και αυτή η έκταση βρίσκεται δίπλα στο αεροδρόμιο, το λιμάνι, το σιδηροδρομικό δίκτυο κι έχει επαφή με την Εγνατία Οδό. Με το πνεύμα της αναγκαιότητας αλλά και της οικονομικότητας αυτού του έργου οι προϋποθέσεις υπάρχουν. Το έργο εντάσσεται στο πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ. Παράλληλα με την μελέτη, η οποία σχεδόν ολοκληρώθηκε, προχωράμε

στο επόμενο στάδιο, που είναι η εκπόνηση σχεδίου εξυγίανσης του χώρου κατασκευής του έργου, γιατί σύμφωνα με τη μελέτη από τα 500 στρέμματα τα 141 θα είναι δομημένη επιφάνεια.

Πρόκειται για σύμπραξη δημόσιου – ιδιωτικού τομέα. Ο κ. Αλεξανδρής δήλωσε «Το έργο θα υλοποιηθεί από το δήμο Αλεξανδρούπολης, με τη μέθοδο των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ). Μόλις ολοκληρωθεί αυτή η φάση της μελέτης ο δήμος θα προσφέρει την ιδιοκτησία του των 500 στρεμμάτων και οι επενδυτές θ' αξιοποιήσουν τον χώρο αυτό με δημόσιο διεθνή διαγωνισμό».

3.1.8 Αναπτυξιακές αρμοδιότητες

Αλιεία

Στην περιοχή μας δραστηριοποιούνται είκοσι (20) μεγάλα Α/Κ σκάφη (Μηχανότρατες), διακόσια (200) παράκτια μικρά επαγγελματικά, οστρακαλιευτικά και με ειδική άδεια αλιείας μεγάλων πελαγικών ψαριών (ερυθρού και μακρόπτερου τόνου και ξιφία).

Στην ευρύτερη περιοχή δικαιοδοσίας μας υπάρχουν για την εξυπηρέτηση μικρών σκαφών τρεις λιμενίσκοι - αλιευτικά καταφύγια (Μάκρη {Ν.Έβρου} και Άγιος Χαράλαμπος, Ίμερος {Ν.Ροδόπης}).

Αρμόδια για θέματα αλιείας είναι η Υπηρεσία Αλιείας του Νομαρχιακού Διαμερίσματος Έβρου. Στο λιμένα της Αλεξανδρούπολης λειτουργεί Ιχθυόσκαλα υπό την εποπτεία της ΕΤΑΝΑΛ Α.Ε. που υπάγεται στο Υπουργείο Γεωργίας.

Υπάρχουν δύο σύλλογοι, επαγγελματιών αλιέων, ένας των παρακτίων αλιέων και ένας μέσης αλιείας ενώ τέλος, δραστηριοποιείται και ο Σύνδεσμος Ερασιτεχνών Αλιέων Ν. Έβρου.

Τουρισμός

Όσον αφορά τον τουρισμό, η Αλεξανδρούπολη κινείται σε σχετικά ανοδική πορεία, ενώ λειτουργεί και η Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Αλεξανδρούπολης, η οποία διαθέτει και ιστοσελίδα (www.ditea.gr). Την τουριστική προσφορά της πόλης συνθέτουν πλήθος ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών γραφείων που έχουν τη δυνατότητα να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των επισκεπτών, ενώ υπάρχουν και ενοικιαζόμενα δωμάτια αλλά και κάμπινγκ.

Η Αλεξανδρούπολη διαθέτει σε γενικές γραμμές τις προδιαγραφές ενός τουριστικού προορισμού και με περαιτέρω ενίσχυση των τουριστικών της πόρων,

έχει τις δυνατότητες για εντονότερη τουριστική ανάπτυξη. Όπως θα διαπιστώσουμε και παρακάτω, η Αλεξανδρούπολη εστιάζει επίσης και στην προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, με κυρίαρχες τις εξής μορφές:

Εναλλακτικός Τουρισμός

- **ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**

Ο Νομός Έβρου δίνει την ευκαιρία στον επισκέπτη για ποικίλες οικοτουριστικές δραστηριότητες. Ιδιαίτερα στους υδροβιότοπους του νομού, Δάσος Δαδιάς και Δέλτα Έβρου. Ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφτεί τις οικολογικά σημαντικές περιοχές και να ενημερωθεί για τη σημαντικότητα τους μέσω φορέων και έντυπου υλικού. Στο Δάσος Δαδιάς η παρακολούθηση των πτηνών, η ενημέρωση και η συμμετοχή σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, δίνουν τη δυνατότητα στον τουρίστα να εμπλουτίσει τις γνώσεις του και να παράγει έργο μεγάλης σημασίας.

- **ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**

Ο αγροτουρισμός στον Έβρο έρχεται να δώσει τη δυνατότητα στον τουρίστα να περάσει ήρεμες διακοπές μέσα στη φύση, έξω από το πλαίσιο του ανεπτυγμένου τουρισμού, μέσα σε ένα φιλόξενο κλίμα που δημιουργεί η ίδια η φύση και οι άνθρωποι της και να ενισχύσει τον επαγγελματία του αγροτικού εισοδήματος με την εκμετάλλευση καταλυμάτων και την τροφοδοσία των επισκεπτών, των καταλυμάτων, με προϊόντα της ντόπιας αγροτικής παραγωγής και της τοπικής λαϊκής τέχνης.

- **ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ**

Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης και αφορά την επίσκεψη σε θρησκευτικούς τόπους λατρείας, όπως μοναστήρια και εκκλησίες.

Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς.

Οι βυζαντινές και οι μεταβυζαντινές εκκλησίες, οι επιβλητικοί καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια, τα μοναστήρια, με την αξιόλογη εικονογράφησή τους, με ψηφιδωτά, τοιχογραφίες και εικόνες, μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις παραδόσεις και την στενή και μακραίωνη διασύνδεση της τέχνης με τη θρησκευτική λατρεία.

- **ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**

Ο Νομός Έβρου και ιδιαίτερα η Αλεξανδρούπολη τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σημαντικά στον τομέα του συνεδριακού τουρισμού. Οι υποδομές και οι εγκαταστάσεις μπορούν να εξυπηρετήσουν μεγάλο αριθμό συνέδρων και το σημαντικότερο να ικανοποιήσουν κάθε ανάγκη τους. Στην πόλη λειτουργούν τουλάχιστον 3 ξενοδοχεία 4 και 5 * (αστερών) με υψηλής ποιότητας συνεδριακές υποδομές. Στο νομό ο σύνεδρος - επισκέπτης μπορεί να συνδυάσει τον συνεδριακό τουρισμό και με άλλες μορφές τουρισμού.

- ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Σουφλίου υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης διάρκειας μίας έως τεσσάρων ημερών με θεματολογία τη βιώσιμη ανάπτυξη, τον μεταξοσκώληκα, το νερό, το δάσος, τα απορρίμματα για τις Περιβαλλοντικές Ομάδες των σχολείων. Οργανώνει και υλοποιεί σεμινάρια επιμόρφωσης για εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διάρκειας μίας έως τεσσάρων ημερών με περιβαλλοντική θεματολογία. Επίσης συντονίζει Θεματικά Δίκτυα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, παράγει Εκπαιδευτικό υλικό και αναπτύσσει διεθνείς συνεργασίες με αντίστοιχα κέντρα του εξωτερικού.

- ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ

Οι ιαματικές πηγές Τραϊανούπολης βρίσκονται 14 χιλιόμετρα ανατολικά της Αλεξανδρούπολης. Από το 1995 και μετά, η λουτρόπολη εκσυγχρονίστηκε πλήρως τόσο στην παροχή υπηρεσιών όσο και στις υποδομές, με ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, εστιατόρια, υδροθεραπευτήριο με νέους ατομικούς λουτήρες, υδρομασάζ, εισπνοθεραπεία, ποσιθεραπεία κτλ. Ο επισκέπτης μπορεί να συνδυάσει τη θεραπεία με την ξεκούραση και την απόλαυση της φύσης. Οι εγκαταστάσεις των λουτρών βρίσκονται στις πλαγιές του λόφου του Αγίου Γεωργίου, με πανοραμική θέα προς τον υγροβιότοπο του Εθνικού Πάρκου του Δέλτα Έβρου.

3.1.9 Κοινωνικές Αρμοδιότητες

**Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου – Κέντρο Ανοικτής Προστασίας
Ηλικιωμένων Δήμου Αλεξανδρούπολης**

Αποδέκτες- Χρήστες ΚΑΠΗ Δήμου Αλεξανδρούπολης

Πίν.3. Κατηγορίες Αποδεκτών (Εσωτερικοί Εξωτερικοί) του ΚΑΠΗ

Αλεξανδρούπολης

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ -ΧΡΗΣΤΕΣ		
Κατηγορίες Χρηστών	Αριθμός αποδεκτών σε ετήσια βάση	Συχνότητα Χρήσης
Άτομα τρίτης ηλικίας του Δήμου Αλεξανδρούπολης (Άνω των 60)	Το σύνολο των εγγεγραμμένων μελών (4.000 άτομα)	166 φορές ετησίως/ ανά άτομο

Το Νομικό Πρόσωπο απευθύνεται, ανεξαιρέτως, σε όλους του πολίτες της τρίτης ηλικίας του Δήμου, οι οποίοι κάνουν χρήση των έξω-ιδρυματικών υπηρεσιών του ΚΑΠΗ στο βαθμό που επιτρέπει το υπάρχον προσωπικό και οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι.

Πιν.4. Αριθμός μελών σε ετήσια βάση

Όσον αφορά ειδικότερα την ποιότητα εξυπηρέτησης, το ΚΑΠΗ Αλεξανδρούπολης, λόγω του ότι αφ' ενός η πλειοψηφία των αποδεκτών του προέρχεται από χαμηλά οικονομικά στρώματα και αφ' ετέρου το ίδιο παρέχει ιδιαίτερα χαμηλού κόστους υπηρεσίες συνδυάζοντας τις ταυτόχρονα με σχετικά υψηλών προδιαγραφών υπηρεσίας, δεν αντιμετωπίζει χαμηλούς δείκτες ικανοποίησης.

Ως προς το εύρος εξυπηρέτησης, η δυνατότητα δε του Κέντρου να στραφεί σε νέες ομάδες αποδεκτών, όπως για παράδειγμα σε άτομα της δεκαετίας των 50-60ετών, είναι εκ φύσεως και συστάσεως περιορισμένη, δεδομένων αφ' ενός του περιορισμένου ηλικιακού εύρους των αποδεκτών που στοχεύει και αφ' ετέρου της πλήρωσης της προϋπόθεσης για προσαρμογή των Προγραμμάτων και για εξειδίκευση σε στελεχιακό δυναμικό.

Επισημαίνεται ότι, λόγω της πληθυσμιακής γήρανσης που παρατηρείται στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, της αστικής μετανάστευσης η ζήτηση για υπηρεσίες προστασίας ηλικιωμένων αναμένεται να είναι διαχρονικά σημαντικά αυξητική, αποτελώντας διαρκή οργανωσιακή και οικονομική πρόκληση για τα ΚΑΠΗ.

Δραστηριότητες & Διαδικασίες λειτουργίας του Κέντρου Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων του, το ΚΑΠΗ Αλεξανδρούπολης δραστηριοποιείται σε τέσσερα βασικά πεδία. Καταρχήν, στην παροχή υπηρεσιών σε ηλικιωμένους, την εκπαίδευση Σπουδαστών των ΑΕΙ και ΤΕΙ στα αντικείμενα των δραστηριοτήτων των ΚΑΠΗ (ανάλογα με την ειδικότητα τους), την εκπαίδευση ατόμων από Προγράμματα Stage καθώς και στην ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση τοπικών φορέων σε θέματα κοινωνικής προστασίας και προσέγγισης των ηλικιωμένων.

Ειδικότερα, οι δραστηριότητες του Κέντρου και οι παραγόμενες εκροές αυτών αποτυπώνονται αναλυτικά στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίν.5. Παραγόμενες Εκροές ανά Δραστηριότητα ΚΑΠΗ Αλεξανδρούπολης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΡΟΗ
Λειτουργία Κοινωνικής Υπηρεσίας	66.000 μέλη
Λειτουργία ιατρείου	9.600 μέλη
Λειτουργία εργοθεραπευτήριου	7.000 μέλη
Λειτουργία φυσιοθεραπευτηρίου	4.000 μέλη
Λειτουργία εντευκτηρίου	36.000 μέλη
Πολιτιστικές -επιμορφωτικές εκδηλώσεις	40.000 μέλη

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες, εξαιτίας, από τη μία, της ιδιαίτερα αυξημένης ζήτησης και, από την άλλη, του περιορισμένου προσωπικού, δεν επαρκούν ποσοτικά, αν και οι αποδέκτες του ΚΑΠΗ (δημότες άνω των 60 ετών) αξιολογούν θετικά την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Αυτό ευλόγως τεκμαίρεται από την ετήσια ανοδική τάση των αιτήσεων εγγραφής. Τα μόνα διατυπωμένα παράπονα των αποδεκτών εστιάζουν στην αύξηση των προσφερόμενων θέσεων.

Συνεπώς, η επιπλέον στελέχωση του ήδη υπάρχοντος ΚΑΠΗ ή και η λειτουργία κάποιων επιπλέον θα συνέβαλε άμεσα τόσο στην πληθυσμιακή κάλυψη μεγαλύτερου μέρους αποδεκτών και, κατ' επέκταση σε υψηλότερο βαθμό ικανοποίησης, όσο και στην αύξηση των δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών του Κέντρου.

Περιθώρια βελτίωσης της λειτουργικότητας των δραστηριοτήτων αφήνει η επί του παρόντος απόλυτη έλλειψη σε διαδικασίες προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων του ΚΑΠΗ. Για παράδειγμα, η τυποποίηση και συστηματικοποίηση της διενέργειας επιχειρησιακού προγραμματισμού ή και η ανάληψη και ολοκλήρωση έργων και ενεργειών αναπτυξιακού χαρακτήρα δύναται να διαμορφώσει κατάλληλες συνθήκες και προπαρασκευαστικές δομές βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών του ΚΑΠΗ Αλεξανδρούπολης.

Η διαδικασία με την οποία πληροφορούνται οι αποδέκτες των υπηρεσιών του ΚΑΠΗ για τις παρεχόμενες υπηρεσίες άπτεται της προσωπικής επαφής με τους εργαζομένους του Κέντρου. Εναλλακτικά η πληροφόρηση προκύπτει μέσα από δελτία τύπου που διανέμονται στα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, από έντυπα ανακοινώσεων στο ΚΑΠΗ καθώς και από αλληλοπληροφόρηση μεταξύ τους. Από την άλλη πλευρά, το Νομικό Πρόσωπο ενημερώνεται για τα παράπονα και αιτήματα των αποδεκτών μέσω συναντήσεων της κοινωνικής λειτουργού με αντιπροσώπους των ηλικιωμένων. Επίσης, οι ηλικιωμένοι συμμετέχουν και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του Κέντρου μέσω του προσωπικού που μεταφέρει τις προτάσεις και τα αιτήματα τους στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Οργάνωση & Συνεργασίες του Κέντρου Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων

Το Κέντρο σχεδιάζει και αναπτύσσει συστηματικά (σε ορισμένη χρονική βάση ετησίως) επιχειρησιακό σχεδιασμό, ο οποίος εφόσον συνταχθεί και εφαρμοστεί με τον ορθό τρόπο διαμορφώνει συνθήκες ορθολογικής διαχείρισης του Κέντρου. Ωστόσο, δεν έχουμε περαιτέρω διαθέσιμα πληροφοριακά δεδομένα για τις διαδικασίες κατάρτισης του.

Περαιτέρω ανάγκες οργανωσιακής αναδιάρθρωσης και βελτίωση δεν προκύπτουν, πλην της ανάγκης για αύξηση στους υφιστάμενους πόρους (υποδομές, στελέχωση, εξοπλισμός μηχανοργάνωσης, οικονομικοί πόροι, κλπ).

Το ΚΑΠΗ για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων θα μπορούσε να αναπτύσσει συνεργασίες με φορείς που ασκούν κοινωνική πολιτική στο Δήμο Αλεξανδρούπολης. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των στελεχών του ΚΑΠΗ, δε διαπιστώνεται ύπαρξη συνεργασιών με άλλες συναρμόδιες ή συμπληρωματικές δομές. Διατηρεί, ωστόσο, συνεργασίες με άλλες Υπηρεσίες (δημοτικές, τοπικές, κεντρικές), όπως ενδεικτικά αναφέρονται οι συνεργασίες με τον Δήμο, το Τμήμα Κοινωνικής Μέριμνας Δήμου Αλεξανδρούπολης, το Ιωακείμιο γηροκομείο, με την Νομαρχία Αλεξανδρούπολης, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το Ασυλο ανιάτων Αγ. Κυπριανός, τον ΟΑΕΔ, ποικίλες Δημοτικές Επιχειρήσεις, (πρακτορεία, ξενοδοχεία, κλπ), σχολεία όλων των βαθμίδων καθώς και τα ΚΑΠΗ στην περιφερειακή εμβέλεια.

Ανθρώπινο Δυναμικό & Υλικοτεχνική Υποδομή του Κέντρου Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων

Το Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) του Δήμου Αλεξανδρούπολης στελεχώνεται πέντε στελέχη αποφοίτους τεχνολογικής εκπαίδευσης και έναν πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Αν και όλα τα στελέχη κατέχουν θέσεις εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού, ωστόσο, δεν υφίστανται θέσεις διοικητικού προσωπικού, έλλειψη η οποία πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν και να διευθετηθεί άμεσα. Η παρουσία εξειδικευμένου προσωπικού σε θέματα διοικητικής υποστήριξης, προγραμματισμού και οργάνωσης θα μπορούσε να λειτουργήσει καταλυτικά στη βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών του ΚΑΠΗ.

Ο παρακάτω πίνακας παραθέτει την υπάρχουσα στελέχωση του Νομικού Προσώπου.

Πίν.6. Περιγραφή Απασχολούμενων ΚΑΠΗ Αλεξανδρούπολης ανά Επίπεδο Εκπαίδευσης και Θέση Εργασίας

Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΔΕ, ΤΕ, ΥΕ)	Αντικείμενο Θέσης Εργασίας	Αριθμός Απασχολούμενων (Μόνιμοι και προσωρινοί)
ΠΕ (Πανεπιστημιακή)	Κοινωνική λειτουργός	1

ΣΥΝΟΛΟ ΠΕ		1
ΤΕ (Τεχνολογική)	Εργοθεραπεύτριας	
	Φυσιοθεραπεύτριας	
	Νοσοκόμα	
	Κοινωνική λειτουργός	
ΣΥΝΟΛΟ ΤΕ		5
ΔΕ (Δευτεροβάθμια)	-	0
ΣΥΝΟΛΟ ΔΕ		0
ΥΕ (Υποχρεωτική)	-	0
ΣΥΝΟΛΟ ΥΕ		0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		6

Στην πόλη της Αλεξανδρούπολης αυτή τη στιγμή δραστηριοποιείται μόνο ένα ΚΑΠΗ. Λαμβάνοντας υπ' όψιν αφ' ενός τον αριθμό των αποδεκτών που κάνουν χρήση των υπηρεσιών του ΚΑΠΗ και αφ' ετέρου τις αυξητικές τάσεις της ζήτησης γίνεται αντιληπτό ότι πρέπει να συν-λειτουργήσουν και τα άλλα δύο, ως ένα Νομικό Πρόσωπο. Ευλόγως, η ανάγκη περαιτέρω στελέχωσης τους με αντίστοιχες ειδικότητες, συμπεριλαμβανομένων και του διοικητικού προσωπικού, κρίνεται ιδιαίτερος επιτακτική.

Εξίσου κρίσιμη είναι η επιμόρφωση και επιστημονική εξειδίκευση του προσωπικού σε τακτά χρονικά διαστήματα και κυρίως πάνω σε θέματα υγειονομικού και ψυχολογικού χαρακτήρα, λόγω της ανθρωποκεντρικής φύσης των υπηρεσιών των ΚΑΠΗ. Ακόμα και η συμμετοχή σε ημερίδες, συνέδρια και επιμορφωτικά προγράμματα εντάσσεται στο πλαίσιο της Δια βίου Μάθησης.

Αναφορικά με τις εγκαταστάσεις και τον υπάρχοντα εξοπλισμό αναφέρονται σημαντικές ελλείψεις. Προκύπτει έντονη ανάγκη περαιτέρω αύξησης των ειδών εξοπλισμού σε όλες τις αίθουσες του ΚΑΠΗ (εντευκτήριο, βιβλιοθήκες, φυσιοθεραπευτήριο, κλπ).

Στους παρακάτω πίνακες καταγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση αναφορικά με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό (μηχανολογικό και μηχανογραφικό) του Κέντρου.

Πίν.7. Περιγραφή Εγκαταστάσεων και Εξοπλισμού

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ- ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ		
Είδος Εγκατάστασης (περιγραφή)	Αριθμός	Εξοπλισμός
Μη διαθέσιμα επαρκή επίσημα πληροφοριακά δεδομένα		Γραφεία, μηχανήματα φυσιοθεραπευτηρίου
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ (ΕΚΤΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ)		
Είδος Εξοπλισμού (περιγραφή)	Αριθμός	
Μη διαθέσιμα επαρκή επίσημα πληροφοριακά δεδομένα		

Πίν.8. Περιγραφή Μηχανοργάνωσης

ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	
Είδος Εξοπλισμού (Hardware)	Αριθμός
Δεν υπάρχουν	
Είδος Εξοπλισμού (Software)	Αριθμός Χρηστών

Οικονομική Κατάσταση του Κέντρου Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων

Η ανεπάρκεια του Μελετητή σε πληροφοριακά δεδομένα καθιστά ανέφικτη την τεκμηρίωση της περιγραφής και αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του ΚΑΠΗ Αλεξανδρούπολης. Το μόνο διαθέσιμο στοιχείο είναι τα σύνολα των εσόδων και εξόδων που υπολογίζεται στα ποσά των 528.000 και 478.000 ευρώ, αντιστοίχως, γεγονός που αναδεικνύει μια σχετικά ικανοποιητική οικονομική κατάσταση

Βοήθεια στο σπίτι

Βασικός στόχος του μέτρου είναι η στήριξη της ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας και η επαγγελματική τους ανέλιξη στις εσωτερικές αγορές των

επιχειρήσεων, μέσω της ελάφρυνσής τους από τις οικογενειακές υποχρεώσεις φροντίδας ηλικιωμένων και λοιπών πληθυσμιακών ομάδων που χρήζουν βοήθειας. Ταυτόχρονα αξίζει να σημειωθεί ότι μέσω των πράξεων του Μέτρου προωθείται η απασχόληση του γυναικείου εργατικού δυναμικού στον τομέα κοινωνικών υπηρεσιών, αφού οι περισσότερες θέσεις απασχόλησης των ενισχυόμενων δομών και υπηρεσιών καλύπτονται από γυναίκες. Στελεχώνεται από επτά (7) άτομα, θα είναι συμβασιούχοι εργαζόμενοι, δύο (2) θα είναι κοινωνικοί λειτουργοί, δύο (2) νοσηλεύτριες/τριες, δύο (2) καθαρίστριες, και ένας (1) ιατρός.

Ιατροκοινωνικά Κέντρα για Τσιγγάνους

Η παρούσα ενέργεια είναι μέρος του Ολοκληρωμένου Προγράμματος Δράσης (Ο.Π.Δ.), το οποίο είναι η εφαρμογή πολιτικής μέσα από προληπτικές και διορθωτικές παρεμβάσεις στην κοινωνική πραγματικότητα, προκειμένου να αμβλυνθούν οι κοινωνικές ανισότητες, να προαχθεί η κοινωνική δικαιοσύνη και να επιτευχθεί η κοινωνική ένταξη των Ελλήνων Τσιγγάνων στις περιοχές των Δήμων Αλεξανδρούπολης και Διδυμοτείχου.

Με το Ο.Π.Δ. επιχειρείται μια πολυσύνθετη προσέγγιση στα ζητήματα κοινωνικής ένταξης και άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού των Ελλήνων Τσιγγάνων. Σε απόλυτη αντιστοιχία με την προσέγγιση αυτή, προγραμματίζεται ένα πλήθος συμβατικών και καινοτομικών παρεμβάσεων, οι οποίες θα υλοποιηθούν από τις δημοτικές επιχειρήσεις των Δήμων Αλεξανδρούπολης και Διδυμοτείχου όπου κατοικούν Τσιγγάνοι.

Με την ολοκλήρωση της δράσης αυτής θα καλυφθούν οι ανάγκες προετοιμασίας του τσιγγάνικου πληθυσμού για την ένταξή τους στον αστικό κοινωνικό ιστό. Η κατάλληλη και επαρκής προετοιμασία του πληθυσμού θα επιτευχθεί μέσω της παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες αυτές δεν θα υποκαταστήσουν σε καμία περίπτωση τις υφιστάμενες δομές παροχής υπηρεσιών στον πολίτη, ώστε να αποφευχθεί η θεσμοθέτηση – μακροπρόθεσμα - της γκετοποίησης. Για το λόγο αυτό, ο ρόλος τους θα είναι κυρίως παραπεμπτικός, συμβουλευτικός, διαμεσολαβητικός.

Στόχοι και ωφελούμενοι της δράσης

Στόχος της ενέργειας είναι η λειτουργία δυο δομών που θα παρέχουν ιατροκοινωνική φροντίδα. Μέσω των Ιατροκοινωνικών Κέντρων θα προωθείται η

πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και η κοινωνική προστασία των Ελλήνων τσιγγάνων στις περιοχές παρέμβασης με απώτερο στόχο την κοινωνική τους ενσωμάτωση. Ο αναφερόμενος στόχος θα επιτευχθεί με την αξιοποίηση των υπηρεσιών και των παροχών του εθνικού συστήματος υγείας και κοινωνικής φροντίδας καθώς επίσης και με την εξοικείωση της ομάδας στόχου με τις δημόσιες υπηρεσίες του κράτους.

Τα ιατροκοινωνικά κέντρα θα λειτουργούν επίσης και ως φορείς παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Ειδικότερα, στόχοι των Ιατροκοινωνικών Κέντρων είναι:

- Η καταγραφή της ομάδας στόχου, η μελέτη επεξεργασίας και ανάλυση των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών, καθώς και ιδιαιτεροτήτων τους.
- Η ανίχνευση του επιπέδου και η καταγραφή των αναγκών, καθώς και των υγειονομικών και κοινωνικών προβλημάτων τους με επιδημιολογική έρευνα
- Η ενημέρωση των συγκεκριμένων ομάδων πληθυσμού για θέματα δημόσιας Υγείας (δράσεις αγωγής υγείας) και πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες.
- Η προάσπιση και προαγωγή υγείας με την ανάπτυξη αναγκαίων δράσεων.
- Η σύνδεση τους με τις υπόλοιπες δράσεις του προγράμματος των Τοπικών Πρωτοβουλιών στον νομό και η υποστήριξή τους για την αξιοποίηση αυτών των παροχών.
- Η παροχή βοήθειας για την ρύθμιση διαδικαστικών και νομικών εκκρεμοτήτων με δημόσιες υπηρεσίες.
- Η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την ένταξη της οικογένειας, ιδιαίτερα των παιδιών, στην ελληνική κοινωνία και την αξιοποίησή των θεσμοθετημένων δομών της πολιτείας (παιδείας, αθλητισμού, πολιτισμού κ.λ.π.) με σκοπό την ένταξη στα ειδικά προγράμματα αποκατάστασης (οικιστικά, εκπαιδευτικά, απασχόλησης κ.α.) και κοινωνικής ενσωμάτωσης.
- Η εξοικείωσή τους με τα καινούργια δεδομένα στέγασης και φροντίδας του περιβάλλοντος χώρου, καθώς και η απόκτηση των αναγκαίων δεξιοτήτων μέσω οργανωμένων δραστηριοτήτων.

Ωφελούμενοι από την ενέργεια είναι ο πληθυσμός των Ελλήνων τσιγγάνων και τα άτομα που θα στελεχώσουν τα ιατροκοινωνικά κέντρα στις περιοχές Αλεξανδρούπολης και Διδυμοτείχου.

3.10 Κέντρο Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών (ΚΕ.ΠΑ.Κ.Υ.)

Ο σκοπός του Νομικού Προσώπου είναι η μέριμνα και στήριξη ευπαθών ομάδων και οικονομικά ασθενέστερων δημοτών.

Κατόπιν κοινωνικής έρευνας, παράσχει καθημερινά σίτιση κατ' οίκων σε 200 άτομα στην πόλη και στα τοπικά διαμερίσματα, ψυχολογική στήριξη, βοήθεια στο σπίτι, νοσηλευτική φροντίδα, έκτακτα οικονομικά βοηθήματα, τράπεζα τροφίμων, τράπεζα ρούχων και παιχνιδιών. Καλλιεργεί την ιδέα του εθελοντισμού σε ομάδα γυναικών 300 μελών, στο πρόγραμμα δημιουργικής απασχόλησης και κοινωνικής προσφοράς. Οργανώνει ομιλίες με εθελοντές ομιλητές με ευρεία θεματολογία όπως κοινωνική, ιατρική, πολιτιστική και συμβουλευτική.

Στόχοι

- Εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής εργασίας με άτομα, με ομάδες, με κοινότητα.
- Κοινωνικές έρευνες (σχεδιασμός - οργάνωση και αξιολόγηση προνοιακών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων)
- Προώθηση, διάδοση και ανάπτυξη του εθελοντισμού
- Καλλιέργεια της κοινωνικής αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.
- Λειτουργία προγράμματος «Δημιουργικής απασχόλησης ανέργων γυναικών και κοινωνικής προσφοράς».
- Γραφείο παροχής κοινωνικών υπηρεσιών δημοτικών διαμερισμάτων (Αβάντα και λοιπών)
- Πρόγραμμα σίτισης 'κατ' οίκων' μοναχικών και ανήμπορων ατόμων.
- Λειτουργία τραπεζών (ρουχισμού, παιχνιδιών, τροφίμων)
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες.
- «Βοήθεια στο σπίτι» και «Κοινωνική Μέριμνα πολιτών»
- Η παροχή χρηματικών βοηθημάτων σε όσους κατοίκους της πόλης (οικισμών) έχουν πραγματική ανάγκη, έκτακτες και επείγουσες ανάγκες.

- Γενικά η εξεύρεση τρόπων παροχής βοήθειας και ομάδων που μειονεκτούν βιοτικά.
- Τέλος κάθε παρεμφερής προνοιακή και κοινωνική δραστηριότητα που θα απευθύνεται σε ευπαθείς ομάδες.

3.1.11 Πολιτική Προστασία (Π.Σ.Ε.Α)

Αρμοδιότητες Γραφείου Πολιτικής Προστασίας

Το ΠΑΜ-ΠΣΕΑ και Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Αλεξανδρούπολη υπηρεσιακά είναι στελεχωμένο από ένα άτομο το οποίο έχει την πλήρη υποστήριξη όλων των Υπηρεσιών του Δήμου, δεν έχει ξεχωριστό δικό του χώρο (σ.σ. γραφείο) ενώ ως αίθουσα επιχειρήσεων χρησιμοποιείται το γραφείο του Δημάρχου. Επίσης πρόκειται για ανεξάρτητο Γραφείο που υπόκειται απ' ευθείας στο Δήμαρχο και που σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ο.Ε.Υ. (Απόφαση 1900/99 του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Φ.Ε.Κ. αριθμός 408, τεύχος Β', «Ψήφιση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του Δήμου Αλεξανδρούπολης Ν. Έβρου») έχει τα εξής καθήκοντα :

Άρθρο : Γραφείο Π.Σ.Ε.Α.

Αντιμετώπιση Εκτάκτων Αναγκών

- Φροντίδα για την αντιμετώπιση σε καιρό ειρήνης εκτάκτων αναγκών (π.χ. σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές)
- Συγκρότηση και οργάνωση σε Συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΝΑ των ομάδων αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και των επιτροπών πολιτών.
- τήρηση καταστάσεων οδηγών - χειριστών - μηχανημάτων, τηλέφωνα προσώπων και Υπηρεσιών που θα χρησιμοποιηθούν σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.
- Ενημέρωση των κατοίκων της περιοχής με κάθε μέσο, των οδηγιών για την αντιμετώπιση προβλημάτων που δημιουργούνται από έκτακτες ανάγκες. (Πηγή : Ο.Ε.Υ. Δήμου Αλεξανδρούπολης)

3.2 Φυσικοί κίνδυνοι περιοχής

Οι φυσικοί κίνδυνοι που μπορούμε να αναφέρουμε ότι αφορούν το Δήμο Αλεξανδρούπολης, λαμβάνοντας τα μέχρι σήμερα στοιχεία είναι :

- οι πλημμύρες,
- οι χιονοπτώσεις / παγετός και
- οι δασικές πυρκαγιές.

Οι πλημμύρες αφορούν ιδιαίτερα :

Περιοχές που ανήκουν εντός του ιστού της πόλης και συγκεκριμένα περιοχές που έχουν δοθεί τόσο στο μακρινό όσο και στο πρόσφατο παρελθόν στο νέο σχέδιο πόλης (επέκταση) αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή κατασκευαστεί μέχρι σήμερα, αγωγοί ομβρίων υδάτων και λοιπές υποδομές (βιολογικός κ.ά.). Επιπλέον υπάρχει η περιοχή «Μουσουλμανικά» στη θέση τέρμα Άβαντος όπου κατοικείται στην πλειονότητα από μουσουλμάνους. Πρόκειται για περιοχή με τις εξής ιδιαιτερότητες : άναρχη δόμηση από μικρές πλινθόκτιστες οικείες που στερούνται άδειας οικοδομής, ανύπαρκτο δίκτυο ομβρίων υδάτων και υποτυπώδες οδικό δίκτυο εντός του οικισμού.

Δημοτικά Διαμερίσματα (Δ.Δ.) με τους οικισμούς τους, που αποτελούν τουριστικοί προορισμοί της περιοχής, με ραγδαία οικιστική και άναρχη φυσικά δόμηση. Πιο συγκεκριμένα αναφέρουμε το Δ.Δ. Μάκρης με τους οικισμούς : Δικέλλα, Ένατο, Κοίμηση Θεοτόκου, Μεσημβρία, Πανόραμα και παραλία Δικέλλων. Πρόκειται για Δ.Δ. και οικισμούς με πληθώρα παραθεριστικών κατοικιών, με τα τοιχία (φράχτες) των αυλών τους να εφάπτονται ενώ αρκετές από αυτές έχουν κτιστεί πάνω σε ρέματα που έχουν μπαζωθεί ή βρίσκονται δίπλα στις κοίτες ρεμάτων.

Οι χιονοπτώσεις / παγετός αφορούν ιδιαίτερα :

Ημιορεινά Δημοτικά Διαμερίσματα (Δ.Δ.) με τους οικισμούς τους και ημιορεινούς οικισμούς Δ.Δ.. Πιο αναλυτικά αναφέρεται :

- α) Το Δ.Δ. Αισύμη με τον οικισμό Λεπτοκαρυά,
- β) το Δ.Δ. Συκορράχη με τους οικισμούς του καθώς και ο
- γ) ο οικισμός Πλάκα του Δ.Δ. Μάκρης..

Πρόκειται για ημιορεινά Δ.Δ. και οικισμούς, όπου οι χιονοπτώσεις και η χαμηλές θερμοκρασίες είναι σύνηθες φαινόμενο. Οι κάτοικοι των περιοχών αυτών ασχολούνται με αγροτικές και κτηνοτροφικές εργασίες και σε περίπτωση χιονόπτωσης / παγετού είναι απαραίτητη η διάνοιξη του δημοτικού δικτύου, η

αποκατάσταση της βατότητας εντός των περιοχών αυτών αλλά και η βατότητα προς τις κτηνοτροφικές και άλλες μονάδες των δημοτών.

Οι δασικές πυρκαγιές αφορούν ιδιαίτερα :

Δημοτικά Διαμερίσματα (Δ.Δ.) που διαθέτουν περιαστικά δάση και άλση αναψυχής με κωνοφόρα και άλλα δέντρα. Αναφέρουμε το περιαστικό πευκόδασος της Λεπτοκαρυάς στο Δ.Δ. Συκορράχης, το άλσος αναψυχής με κωνοφόρα δέντρα και βελανιδιές (δρυς) του Δ.Δ. Αισύμης και το περιαστικό πευκόδασος του Δ.Δ. Κίρκης.

(Πηγή: <http://www.makthes.gr/index.php?name=News&file=article&sid=1285>)

Το Δ.Δ. Μάκρης με τους οικισμούς του το οποίο δεν διαθέτει μεν δάσος αλλά πρόκειται για πευκόφυτη περιοχή, πυκνοκατοικημένη με πολλές παραθεριστικές κατοικίες, θέρετρα και κατασκηνώσεις, δεδομένου ότι αποτελεί το βασικότερο τουριστικό προορισμό της ευρύτερης περιοχής.

Η ιδιαιτερότητά του έγκειται στο γεγονός ότι περιβάλλεται νότια από τη θάλασσα ενώ ανατολικά, βόρεια και δυτικά περιβάλλεται από πευκόφυτες περιοχές και ελαιώνες. Επίσης υπάρχει μόνο ένας στενός επαρχιακός στενός δρόμος που διασχίζει όλο το παραλιακό μέτωπο Επιπλέον στην βόρεια πλευρά και πάνω από την Εγνατία Οδό βρίσκεται το περιαστικό πευκόδασος της Λεπτοκαρυάς (αναφέρθηκε παραπάνω) το οποίο σε περίπτωση πυρκαγιάς και με τη βοήθεια των ανέμων όπως συνέβη στο πρόσφατο παρελθόν, μπορεί να δημιουργήσει τρομερά προβλήματα κατά το στάδιο της κατάσβεσης και πέρα από τις υλικές ζημιές να έχουμε απώλειες ανθρώπινων ζωών.

3.2.1 Ιστορικό καταστροφών Δήμου Αλεξανδρούπολης

Πίν.9. ιστορικού καταστροφών Δήμου Αλεξανδρούπολης

Ημερομηνία	Φαινόμενο	Περιοχή συμβάντος	Δευτερογενή φαινόμενα (αν υπάρχουν)	Επιπτώσεις Συνοπτικά (θύματα, τραυματισμοί, υλικές ζημιές, οικονομική ζημιά, κ.ά.)
29-07-2007	Πυρκαγιά	Δ.Δ.	Δεν υπάρχουν	3.000 στρέμματα

		Συκορράχης & οικισμός Αύρα		υπολείμματα καλλιεργειών και πυρηνάρια.. Δεν υπήρξαν θύματα..
30-07-2007	Πυρκαγιά	Χώρος αναψυχής Δ.Δ. Αισύμης & Χώρος αναψυχής Δ.Δ. Άβαντα	Δεν υπάρχουν	250 στρέμματα δάσος δρυός. Δεν υπήρξαν θύματα..
06-08-2007	Έντονη βροχόπτωση	Δ.Δ. Μάκρης & οικισμοί Δικέλλων - Μεσημβρίας	Πλημμύρα	Υλικές ζημιές (σε δημοτικά κτίρια, κατοικίες, καταστήματα, υποδομές, οδικό δίκτυο, εγκαταστάσεις κ.λ.π.)

Πηγή : Αναφορές εκτάκτων συμβάντων : 1) Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Ν.Δ. Έβρου και 2) Γραφείο Πολιτικής Προστασίας Δήμου Αλεξανδρούπολης

3.2.2 Κύκλος διαχείρισης καταστροφών

Γνωρίζουμε ότι ο κύκλος της διαχείρισης καταστροφών αποτελεί μια σχηματική αναπαράσταση όλων των μέτρων και δράσεων μιας κοινωνίας για την θωράκιση της απέναντι στις καταστροφές, (ΕΚΠΑ, 2008). Ο κύκλος της διαχείρισης καταστροφών

περιλαμβάνει τρεις χρονικές φάσεις, όπου η πρώτη φάση αναφέρεται συνήθως πριν μια καταστροφή και έχει να κάνει με τον τομέα της πρόληψης και της ετοιμότητας, η δεύτερη φάση αναφέρεται στις επιπτώσεις κατά τη διάρκεια και μετά την καταστροφή, ενώ η τρίτη φάση αναφέρεται στη χρονική στιγμή μετά την καταστροφή και αφορά την απόκριση και την αποκατάσταση.

Λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές του κύκλου της διαχείρισης καταστροφών θα σχολιάσουμε τα στοιχεία του Πίνακα, όπου αναφέρεται το ιστορικό καταστροφών του Δήμου Αλεξανδρούπολης.

(Πηγή : Ε.Κ.Π.Α., 2008)

Φαινόμενα πυρκαγιών

Πιο συγκεκριμένα στις δύο πρώτες περιπτώσεις των φαινομένων (σσ. πυρκαγιά) αξίζει να αναφέρουμε ότι είχαν παρθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα πρόληψης και ετοιμότητας για το μετριασμό του κινδύνου της πυρκαγιάς.

Αναλυτικότερα :

α) υπήρχε πλήρη ετοιμότητα όλου του μηχανισμού της πολιτικής προστασίας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και υπηρεσίες,

β) υπήρχε ενημέρωση των δημοτών και των πολιτών, μέσω ραδιοφώνου και δελτίων τύπου για τον κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιάς κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα και

γ) είχε προβλεφθεί η συνεργασία με κατοίκους των περιοχών αυτών που διέθεταν γεωργικά μηχανήματα, ψεκαστικά ή ήταν υλοτόμοι, για την ενίσχυση του δυναμικού και των μέσων πυρόσβεσης.

Άμεση ήταν η κινητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, υπηρεσιών και ιδιωτών για την κατάσβεση των πυρκαγιών που δημιουργήθηκαν από άγνωστη αιτία. Ο λόγος που επεκτάθηκε και καθυστέρησε η κατάσβεσή της είχε να κάνει με την κατεύθυνση των ανέμων και μόνο.

Κατά τη φάση των επιπτώσεων τονίζεται ότι υπήρχαν μόνο υλικές ζημιές που έχουν σχέση με υπολείμματα καλλιεργειών, πουρνάρια και βελανιδιές (δρυς) ενώ δεν υπήρχαν απώλειες ανθρώπινων ζώων, οικόσιτων ζώων, καλλιεργειών ή οπωροφόρων δέντρων.

Αναφορικά με το στάδιο της αποκατάστασης ισχύει ότι αναφέρθηκε παραπάνω, στο των επιπτώσεων.

Φαινόμενο πλημμύρας

Η τρίτη περίπτωση του παραπάνω Πίνακα έχει να κάνει με το φαινόμενο της έντονης βροχόπτωσης μεγάλης διάρκειας που είχε σαν επακόλουθο τη δημιουργία πλημμύρας.

Ο λόγος για τον οποίο έχει χρησιμοποιηθεί ο κύκλος σαν σχηματική αναπαράσταση των σταδίων της διαχείρισης καταστροφών οφείλεται στο ότι η επιτυχής απόκριση σε μια καταστροφή βασίζεται στον σωστό προκαταστροφικό σχεδιασμό και αντίστοιχα ο προκαταστροφικός σχεδιασμός είναι και αποτέλεσμα μιας σωστής απόκρισης σε μια καταστροφή (Ε.Κ.Π.Α., 2008).

Επίσης, δεδομένου ότι οι κίνδυνοι που απειλούν μια κοινωνία προκαλούν καταστροφές επανειλημμένα, τονίζει την αναγκαιότητα της συνεχόμενης ενασχόλησης με τα μέτρα και τις δράσεις προκειμένου να αποκτηθεί εμπειρία από τις επιπτώσεις μιας καταστροφής και να βελτιωθεί ο προκαταστροφικός σχεδιασμός ώστε στην επόμενη καταστροφή να υπάρχουν λιγότερες δυσμενείς επιπτώσεις (Ε.Κ.Π.Α., 2008).

Αναφορικά με το φαινόμενο της πλημμύρας μετά από έντονη βροχόπτωση και λαμβάνοντας υπόψη τις φάσεις του Κύκλου Διαχείρισης Καταστροφών, αξίζει να αναφερθούμε ιδιαίτερα στα εξής :

α) Δεν υπήρχε καμία πρόληψη και ιδιαίτερα οι επιχωματώσεις (μπαζώματα) των ρεμάτων, ο δραστηκός περιορισμός και ο φραγμός των κοιτών των ρεμάτων ήταν βασικές αιτίες της αύξησης της διακινδύνευσης.

β) Δεν είχε γίνει ο καθαρισμός των ρεμάτων.

γ) Η άναρχη ανοικοδόμηση (και παράνομη σε αρκετές περιπτώσεις), χωρίς την κατασκευή των υποδομών για την απορροή των υδάτων και ο ανεπαρκής σχεδιασμός χρήσεων γης, αύξησαν τις δυνητικές επιπτώσεις από φυσικές καταστροφές (σσ. πλημμύρα στην περίπτωσή μας).

δ) Εφαρμόστηκαν τα επικαιροποιημένα σχέδια έκτακτης ανάγκης (ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ- ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ) τόσο της Νομαρχιακής όσο και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κατά τη φάση των επιπτώσεων τονίζεται ότι υπήρχαν μόνο υλικές ζημιές που έχουν σχέση με κατοικίες, μονοκατοικίες, παραθεριστικά κέντρα, επιχειρήσεις, καταστροφές καλλιεργείων και οπωροφόρων δέντρων, καταστροφές σε βάρκες επαγγελματιών αλιέων και παραθεριστών, ενώ δεν υπήρχαν απώλειες ανθρώπινων ζώων. .

Αναφορικά με το στάδιο της αποκατάστασης ισχύει ότι αναφέρθηκε παραπάνω, στο των επιπτώσεων.

Σημαντικότερος κίνδυνος για την περιοχή

Ο σημαντικότερος κίνδυνος για την περιοχή σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα ⁽¹⁾ είναι η εκδήλωση πυρκαγιάς κατά την καλοκαιρινή περίοδο στους οικισμούς του Δ.Δ. Μάκρης του Δήμου Αλεξανδρούπολης. Πρόκειται για ένα παραλιακό μέτωπο περισσότερο των πέντε χιλιομέτρων, το οποίο περικλείεται από ελαιόδεντρα, πεύκα και πολλά θαμνώδη.

3.3 ΚΕΚ

Το ΚΕΚ Θράκης «Αθηνά» με έδρα την Αλεξανδρούπολη δραστηριοποιείται σε όλη την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Η δομή στην Αλεξανδρούπολη βρίσκεται σε απόσταση 1.5 χλμ από το κέντρο της πόλης. Σε μια έκταση συνολικού εμβαδού 1.000 τ.μ. και κάλυψη κτιρίων συνολικού εμβαδού 300 τ.μ.. Διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό. Δύο αίθουσες πληροφορικής και δύο αίθουσες διδασκαλίας συνολικής δυναμικότητας 95 ατόμων. Βιβλιοθήκη και χωριστό χώρο μελέτης και πρόσβασης στο Internet. Όλοι οι χώροι διαθέτουν κλιματισμό και υπάρχει προσβασιμότητα για άτομα με κινητική αναπηρία. Διαθέτει εξωτερικά διαμορφωμένο χώρο και άνετο πάρκινγκ.

Το ΚΕΚ ΘΡΑΚΗΣ «ΑΘΗΝΑ» δραστηριοποιείται με συνεχώς αυξανόμενο κύκλο εργασιών, διαθέτοντας πλήρη τεχνογνωσία, κατάλληλο προσωπικό, άψογη οργάνωση, έλεγχο των ανθρώπινων, διοικητικών, υλικών και τεχνικών παραγόντων που επηρεάζουν την ποιότητα, ενώ συνεχώς βελτιώνει τη λειτουργία της και την οργανωτική της δομή.

Σκοπός

Ο κύριος σκοπός του Κ.Ε.Κ Θράκης «Αθηνά», είναι να παρέχει σε κάθε άνεργο, εργαζόμενο, εργοδότη και κοινωνικό φορέα του τόπου μας, τα εφόδια εκείνα που βελτιώνουν και αναβαθμίζουν τις εμπειρικές και θεωρητικές γνώσεις του, με την εγγυημένη του υψηλή ποιότητα, αποτελεσματικότητα και συνεχή αναπροσαρμογή ικανοτήτων και δεξιοτήτων στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Αναλυτικότερα οι στόχοι του φορέα μας είναι:

Να εκπληρώσει τους εκπαιδευτικούς σκοπούς που προβλέπονται στο καταστατικό της εταιρείας (υλοποίηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, ερευνών-μελετών, ημερίδων, συνεδρίων, εκπαιδευτικών προϊόντων για τους καταρτιζόμενους, συμμετοχή σε ολοκληρωμένα προγράμματα, κοινοτικές

πρωτοβουλίες, δράσεις προώθησης και υποστήριξης της απασχόλησης) και κάθε νέας καινοτόμας ενέργειας που απορρέει από τις εξελίξεις των αγορών σχετικές με τους σκοπούς της εταιρείας

- Η υποστήριξη και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για προγράμματα τα οποία διευρύνουν τις συνεργασίες στους τομείς της κατάρτισης ενηλίκων και στοχεύουν σε κοινά αναγνωρισμένους προβληματισμούς όπως η δημοκρατία, οι ίσες ευκαιρίες, η οικονομική ανάπτυξη, η πληροφορία της κοινωνίας κ.λ.π.
- Προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης για όλους και ιδιαίτερα για κείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό
- Η πρωτοπορία στον τομέα της εκπαίδευσης από απόσταση
- Η συνεχής βελτίωση της παρεχόμενης επαγγελματικής κατάρτισης με την ενσωμάτωση των νέων εξελίξεων
- Η σύνδεση των ενεργειών κατάρτισης με την αγορά εργασίας
- Ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού όπως αυτές διαμορφώνονται
- Η αξιοποίηση αλλά και ενίσχυση όλων των δράσεων με τη δικτύωση για ανταλλαγή ιδεών, εμπειρίας και τεχνογνωσίας

3.4 Παιδεία

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, λειτουργούν στο Δήμο Αλεξανδρούπολης

- 27 Νηπιαγωγεία
- 31 Δημοτικά Σχολεία (εκ των οποίων 9 μειονοτικά),
- 5 ημερήσια Γυμνάσια, ένα εσπερινό και το Ειδικό Γυμνάσιο στην Παλαγία,
- 4 ημερήσια Ενιαία Λύκεια κι ένα εσπερινό ,
- 2 Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια και ένα εσπερινό και
- 1 Σχολικό Εργαστηριακό Κέντρο.

Στον Δήμο Αλεξανδρούπολης κατά το έτος 2004-2005 η αναλογία μαθητών ανά αίθουσα ήταν 19,25 ενώ η αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό επίσης 19,25. Στα Γυμνάσια η αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό και αναλογία μαθητών ανά αίθουσα ήταν 9,07 και 26,4, ενώ στα Λύκεια οι αντίστοιχες αναλογίες ήταν 21,59 και 7,82.

Σχετικά με την ανώτατη εκπαίδευση, μέσα στην Αλεξανδρούπολη λειτουργούν τα γραφεία διοίκησης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, η βιβλιοθήκη, το τμήμα Ιατρικής, το τμήμα Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής και στη Ν. Χηλή το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και το τμήμα Επιστημών Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία.

Στην Αλεξανδρούπολη λειτουργούν επίσης 6 Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια (ΙΕΚ, ΚΕΚ, ΕΕΣ) και 4 Ωδεία. Ένα ΚΕΚ υπάρχει και στην Παλαγία.

Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Αλεξανδρούπολης

Πίν.10. Κατηγορίες Αποδεκτών (Εσωτερικών-Εξωτερικών) των Παιδικών Σταθμών

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ -ΧΡΗΣΤΕΣ		
Κατηγορίες Χρηστών	Αριθμός αποδεκτών σε ετήσια βάση	Συχνότητα Χρήσης
Παιδιά εργαζομένων γονέων	500 νήπια	Καθημερινή βάση
Παιδιά πολυτέκνων		
Παιδιά οικονομικά ευπαθών οικογενειών		
Παιδιά άγαμων/ διαζευγμένων μητέρων		
Παιδιά γονέων με σωματική/ νοητική αναπηρία		

Το Νομικό Πρόσωπο των Παιδικών Σταθμών του Δήμου Αλεξανδρούπολης απευθύνεται δυνητικά σε όλους τους γονείς που έχουν βρέφη ή νήπια στην οικογένειά τους και είναι δημότες ή κάτοικοι του Δήμου Αλεξανδρούπολης. Ωστόσο, στην πραγματικότητα παρέχει τις υπηρεσίες του, κατά προτεραιότητα, σε κοινωνικά και οικονομικά ευπαθείς μορφές οικογένειας (εργαζόμενους ή και σωματικά/

νοητικά ανάπηρους γονείς, μονογονεϊκές, οικονομικά ευπαθείς και πολύτεκνες οικογένειες, κλπ). Ο Φορέας παρέχει υπηρεσίες φύλαξης και προσχολικής διαπαιδαγώγησης σε 500 περίπου νήπια, σε ετήσια βάση, καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, από Σεπτέμβριο μέχρι Ιούλιο περίπου.

Όσον αφορά το γεωγραφικό εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών του, αυτό είναι αρκετά εκτενές, καλύπτοντας τις ανάγκες των οικογενειών του Δήμου Αλεξανδρούπολης, συμπεριλαμβανομένων και των οικισμών και των χωριών που ανήκουν στη διοικητική του περιφέρεια.

Αν και η ζήτηση για τις υπηρεσίες φύλαξης νηπίων που προσφέρουν οι Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Αλεξανδρούπολης είναι τόσο αυξημένη ώστε κάποιοι δημότες να μην μπορούν να εξυπηρετηθούν άμεσα, λόγω του περιορισμένου αριθμού κενών θέσεων στους παιδικούς σταθμούς, ωστόσο σε γενικές γραμμές ο Φορέας καλύπτει τις ανάγκες των αιτούντων δημοτών αποτελεσματικά, παρέχοντας στην πλειοψηφία αυτών θέσεις για τα παιδιά τους σε Παιδικούς Σταθμούς της περιοχής στην οποία ανήκουν.

Αναλόγως, ο βαθμός ικανοποίησης των αποδεκτών του Φορέα είναι σχετικά υψηλός, καθώς οι παρεχόμενες υπηρεσίες του αποφέρουν τα προσδοκώμενα θετικά αποτελέσματα στους χρήστες αυτών, τα οποία συνοψίζονται στην ομαλή μετάβαση των νηπίων από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον, στην εξασφάλιση της ημερήσιας σίτισης τους ή και την πολύπλευρη διαπαιδαγώγησή τους. Τα οφέλη αυτά έχουν ακόμη μεγαλύτερη σημασία, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αποδέκτες των υπηρεσιών των Παιδικών Σταθμών του Δήμου Αλεξανδρούπολης προέρχονται, κυρίως, από χαμηλά οικονομικά στρώματα ή από διαλυμένες οικογένειες. Επισημαίνεται πως οι ανωτέρω διαπιστώσεις περί του βαθμού ικανοποίησης των αποδεκτών προκύπτουν από εμπειρικές εκτιμήσεις των στελεχών της Διεύθυνσης.

Αναφορικά με τη τάση εξέλιξης της ζήτησης για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, αναμένεται σταθερά αυξητική εξαιτίας της φύσης των υπηρεσιών αυτών. Συγκεκριμένα, το γεγονός ότι όλο και περισσότερες μητέρες, που ως συνήθως είναι επιφορτισμένες με την ανατροφή των παιδιών, βγαίνουν στην αγορά εργασίας, αυξάνει τη ζήτηση για υπηρεσίες φύλαξης παιδιών από παιδικούς σταθμούς. Η πρόβλεψη αυτή ενισχύεται από την ευρύτερα ισχύουσα κοινωνική τάση αύξησης και επιβίωσης των μονογονεϊκών οικογενειών.

Το Νομικό Πρόσωπο των Παιδικών Σταθμών του Δήμου, δεδομένης της αυξητικής τάσης εξέλιξης του ευρύτερου ενδιαφέροντος για τις παρεχόμενες υπηρεσίες του, εκτιμά πως, στα πλαίσια του θεσμοθετημένου του ρόλου, πρέπει να στραφεί και σε νέες ομάδες αποδεκτών για την αποτελεσματικότερη κάλυψη των αναγκών των αποδεκτών. Κατά προτεραιότητα αποτιμάται πως πρέπει να εξυπηρετούνται, ταυτόχρονα, και παιδιά μη εργαζόμενων μητέρων, προκειμένου, κατά κύριο λόγο, να παρέχονται όσο το δυνατόν περισσότερες και ίσες ευκαιρίες στη διαπαιδαγώγηση και την πνευματική/ νοητική καλλιέργεια όλων των παιδιών του Δήμου. Για τον ίδιο λόγο, ο Φορέας κρίνεται σκόπιμο να αυξήσει σε αριθμό τις υποδομές του, καλύπτοντας και τις απομονωμένες ή απομακρυσμένες περιοχές που επί του παρόντος δεν εξυπηρετούνται ομαλώς από τους υφιστάμενους Παιδικούς Σταθμούς. Πρόκειται για προτεραιότητα α' ανάγκης, που ήδη έχει τεθεί σε εφαρμογή.

Οι δραστηριότητες του Νομικού Προσώπου, όπως αυτές διενεργούνται μέσα από τους οκτώ (8) Παιδικούς Σταθμούς του, είναι πολύ συγκεκριμένες και αφορούν το σύνολο των υπηρεσιών που μπορεί να προσφέρει ένας παιδικός σταθμός σε κάθε μορφής οικογένεια, που έχει ανάγκη φύλαξης των παιδιών της. Συγκεκριμένα, οι Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Αλεξανδρούπολης μέσα από το πρόγραμμα διαπαιδαγώγησης, που παρέχεται ανάλογα με την ηλικία του παιδιού, εξασφαλίζει τη φύλαξη, σίτιση και ημερήσια διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία του νηπίου τις ώρες που εργάζονται οι γονείς του. Σύμφωνα με το θεσμοθετημένο ρόλο και σκοπό του, το Νομικό Πρόσωπο λειτουργεί και δρα, κατά κύριο λόγο, ως χώρος 'αγωγής και ασφαλούς διαμονής' για παιδιά από 2.5 έως και 5 ετών.

Ειδικότερα, οι δραστηριότητες των Παιδικών Σταθμών του Δήμου Αλεξανδρούπολης και οι παραγόμενες εκροές αυτών αποτυπώνονται αναλυτικά στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίν.11. Παραγόμενες Εκροές ανά Δραστηριότητα των Παιδικών Σταθμών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΡΟΗ
Εκπόνηση μελετών	7 μελέτες
Φύλαξη νηπίων (Ημερήσια διαμονή, σίτιση και διαπαιδαγώγηση νηπίων των δημοτών	500 νήπια

και κατοίκων του Δήμου Αλεξανδρούπολης)	
Διενέργεια διοικητικών πράξεων (εγγραφές, πρωτοκόλληση αρχείων, εντύπων, κλπ)	640 πράξεις

Από άποψη τόσο ποσοτικής όσο και ποιοτικής επάρκειας, οι παρεχόμενες υπηρεσίες των Παιδικών Σταθμών, κατά τις εκτιμήσεις των στελεχών της Διεύθυνσης, αποτιμώνται σε σχετικά ικανοποιητικό επίπεδο.

Συγκεκριμένα, ποσοτικά οι υπηρεσίες φύλαξης παιδιών που προσφέρονται από το Νομικό Πρόσωπο θα μπορούσε να βρίσκονται σε ικανοποιητικότερο επίπεδο εφόσον αφ' ενός υπήρχε περισσότερο στελεχιακό δυναμικό (επιστημονικά καταρτισμένο για την κύρια δραστηριότητα του Φορέα, τη φύλαξη, σίτιση και διαπαιδαγώγηση των νηπίων) και αφ' ετέρου η διάθεση σε υποδομές / κτιριακές εγκαταστάσεις (Παιδικό Σταθμοί) ήταν μεγαλύτερη και, συνεπώς, και οι διαθέσιμες θέσεις περισσότερες.

Από την άλλη, ποιοτικά οι παρεχόμενες υπηρεσίες του Φορέα, αν και δεν διατυπώνονται από τους έμμεσους χρήστες/ αποδέκτες -σύμφωνα με τα διαθέσιμα πληροφοριακά δεδομένα της Διεύθυνσης- παράπονα για τη λειτουργία, την σίτιση, φύλαξη των νηπίων και την γενικότερη εξυπηρέτησή τους, χρήζουν περαιτέρω βελτίωσης ή και αναβάθμισης, στα πλαίσια μιας συνεχούς και συστηματικής αύξησης της αποτελεσματικότητας και λειτουργικότητας του Νομικού Προσώπου.

Για παράδειγμα, για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των αποδεκτών και την, κατά συνέπεια, αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, οι Παιδικό Σταθμοί του Δήμου θα έπρεπε να φροντίζουν για τη συνεχή επιμόρφωση και κατάρτιση του στελεχιακού δυναμικού τους, εξασφαλίζοντας τους κατά τακτικά χρονικά διαστήματα θέσεις συμμετοχής σε ημερίδες, σεμινάρια, κλπ. Η δυνατότητα ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων από τους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Αλεξανδρούπολης, για την αποτελεσματικότερη κάλυψη διαπιστωμένων και καινούριων αναγκών των αποδεκτών, είναι αρκετά περιορισμένη λόγω της φύσης του αντικείμενου του Νομικού Προσώπου.

Από την άλλη, αναφορικά με την σχέση αξίας και αποτελέσματος (δείκτης αποδοτικότητας), υπογραμμίζεται πως είναι οριακή, με σημαντικά περιθώρια

βελτίωσης της. Εναλλακτικές προϋποθέσεις αύξησης του δείκτη αποδοτικότητας των δράσεων του Φορέα αποτελούν αφ' ενός η αύξηση του επιστημονικά εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού και αφ' ετέρου η συστηματική και τυποποιημένη εφαρμογή διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του.

Εκτός από τις θεσμοθετημένες δραστηριότητες στα πλαίσια του αντικειμένου τους, οι Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Αλεξανδρούπολης υλοποιούν ελάχιστες δράσεις που σκοπό έχουν τη θεσμική ενδυνάμωση τους ή και βελτίωση των παρεχόμενων τους υπηρεσιών. Ενδεικτικά αναφέρονται ο εξοπλισμός και ανακαίνιση παιδικών σταθμών (επίπλωση, αγορά παιχνιδιών, οργάνων παιδικής χαράς, τηλεοράσεων, ειδών υγιεινότητας, κλπ) καθώς και η εγκατάσταση και επέκταση του δικτύου αποχέτευσης, χωρίς να προκύψουν προβλήματα κατά τη διάρκεια ολοκλήρωσης τους.

Όσον αφορά την αμφίδρομη επικοινωνία του Νομικού Προσώπου με τους αποδέκτες του, επισημαίνεται πως η επικοινωνιακή πολιτική εξωτερικευσης των υπηρεσιών του Φορέα καθώς και η διενέργεια υποβολής προτάσεων ή παραπόνων επαφίεται, αποκλειστικά, στην προσωπική επαφή της Διεύθυνσης με τους γονείς. Αναφέρεται επίσης η δυνατότητα των αποδεκτών να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων του Φορέα, μέσω αιρετών εκπροσώπων.

Κτιριακά Θέματα

Ο ΟΤΑ συντηρεί περίπου στα 80 κτίρια (Παιδικοί Σταθμοί, Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικά Λύκεια «ΕΠΑΛ»). Η συντήρηση γίνεται με έργο Αυτεπιστασία με μόνιμο τεχνικό προσωπικό αλλά και με εκτάκτους περίπου 12 άτομα κάθε χρόνο, ανάλογα με τις ανάγκες που υπάρχουν. Οι κατασκευές των σχολικών κτιρίων γίνονται με δημοπρασίες βάση ΦΕΚ. Η πίστωση στον προϋπολογισμό είναι περίπου 450000-500000€ και συμπεριλαμβάνονται τα υλικά και οι μισθοί των υπαλλήλων. Συνήθως τα προβλήματα που υπάρχουν έχουν να κάνουν με τις απαιτήσεις των διευθυντών και τους αρμόδιους που εκτελούν το έργο.

3.5 Πολιτισμός

Η πολιτιστική δραστηριότητα του Δήμου συγκεντρώνεται κυρίως στην έδρα του ΟΤΑ. Στην Αλεξανδρούπολη λοιπόν λειτουργεί Λαογραφικό Μουσείο (το οποίο χρησιμοποιείται και ως εκθεσιακός χώρος), Εκκλησιαστικό Μουσείο, Μουσείο

Φυσικής Ιστορίας στον Πλατανότοπο της Μαΐστρου, Εθνολογικό Μουσείο, Μουσείο Χλωρίδας και Πανίδας. Επίσης, στο πάρκο Εγνατία υπάρχει υπαίθριο θέατρο -1500 περίπου θέσεων – το οποίο φιλοξενεί θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες. Στον αστικό ιστό υπάρχουν διάσπαρτοι διάφοροι εκθεσιακοί χώροι, η Καθολική Εκκλησία, το πολιτιστικό Κέντρο της Μητρόπολης, και ο Μύλος Μασούρα όπου πραγματοποιούνται συζητήσεις, εκθέσεις και συναυλίες. Ακόμη προβλέπεται να γίνει Αρχαιολογικό Μουσείο όπου πρόκειται να φιλοξενηθεί μια αρχαιολογική συλλογή με ευρήματα από την περιοχή της Μεσημβρίας.

Οι υπόλοιποι χώροι πολιτιστικών χρήσεων είναι: το πνευματικό κέντρο του Δήμου, τα πολιτιστικά – κοινωνικά κέντρα Απαλού, Αγνάντιας, Παλαγιάς, Αλεξανδρούπολης και οι αίθουσες συγκέντρωσης κοινού της Ι. Μητροπόλεως, των διαφόρων συλλόγων και τα κέντρα νεότητας.

Τέλος, στο Παλιό Δημαρχείο – Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού «Γεώργιος Βιζυηνός» στεγάζεται αίθουσα εκθέσεων (πινακοθήκη), θεατρικό εργαστήριο, εργαστήριο εικαστικών τεχνών, σχολή χορού κ.λπ.

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες στα υπόλοιπα Δ.Δ. πραγματοποιούνται σε αίθουσες που προορίζονται για το σκοπό αυτό. Στο Δ.Δ. Άβαντα εκτός από το πολιτιστικό κέντρο λειτουργεί και χριστιανική εστία. Στους χώρους αυτούς πραγματοποιούνται διάφορες εκδηλώσεις, γιορτές, συναθροίσεις και ομιλίες.

Τα μνημεία του Δήμου Αλεξανδρούπολης

Η περιοχή του Δήμου Αλεξανδρούπολης και γενικότερα της Θράκης έχει να παρουσιάσει ένα σημαντικό ιστορικό και πολιτιστικό απόθεμα το οποίο καλύπτει μεγάλο τμήμα των ιστορικών και κλασικών χρόνων. Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου έχουν καταγραφεί και κηρυχθεί ως προστατευόμενα μνημεία ένας σημαντικός αριθμός περιοχών το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων εντοπίζεται στην παράκτια ζώνη .

Έχουν καταγραφεί και κηρυχθεί ως προστατευόμενα τα εξής μνημεία:

Περιοχή Περάματος

- Μεταξύ των χωριών Πέραμα και Κόμαρος βρίσκεται η Ακρόπολη του Περάματος η οποία αποτελούσε τμήμα αρχαίας πόλης και είχε ως στόχο τον έλεγχο της ενδοχώρας της περιοχής.

- Στην περιοχή μεταξύ των χωριών Κόμαρος και Δίκελλα, δυτικά της εθνικής οδού Κομοτηνής – Αλεξανδρούπολης υπάρχουν διάσπαρτα τμήματα της Αρχαίας Εγνατίας.

Περιοχή Μάκρης

- Η Προϊστορική Τούμπα και το σπήλαιο του Κύκλωπα όπου έχουν βρεθεί ερείπια νεολιθικού οικισμού.
- Ερείπια βυζαντινών τειχών έχουν βρεθεί στην ίδια περιοχή με την Προϊστορική Τούμπα.
- Στην ίδια περιοχή βρίσκεται η εκκλησιά της Αγίας Αναστασίας η οποία χτίσθηκε το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα.
- Χαμάμ (χώρος λουτρών), το οποίο είναι ένα από τα λίγα αυτού του είδους που έχουν απομείνει.
- Ο λόφος του Προφήτη Ηλία στον οποίο έχουν εντοπιστεί ερείπια Κάστρου.

Περιοχή Μεσημβρίας

- Ο χώρος του Χαμάμ – Γιερί όπου έχει βρεθεί σημαντικός αριθμός από κομμάτια κεραμικών και εναπομείναντα τμήματα κτιρίων σε μεγάλη έκταση.
- Στην ευρύτερη περιοχή Χανάν – Γιερί είναι η περιοχή της αρχαίας Μεσημβρίας που ήταν εντός των τειχών, με την ακρόπολη και την δυτική περιοχή του νεκροταφείου. Η ανασκαφή του χώρου έδειξε πως στη θέση αυτή υπήρχε αρχικά ένας οικισμός της Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου όπου κατοικούσαν Θράκες στο τέλος του 7ου π.Χ. αιώνα. Τα σημαντικότερα μνημεία και αρχιτεκτονικά σύνολα του αρχαιολογικού χώρου είναι:
  - Ιερό Δήμητρας
  - Ιερό Απόλλωνος
  - Κτιριακό συγκρότημα, όπου μέσα σε τρεις από τους χώρους βρέθηκε μεγάλος αριθμός αμφορέων
  - Η μοναδική πύλη στα δυτικά του τείχους της πόλης.
  - Τμήμα του δυτικού τείχους με λέσβια τοιχοδομία.
  - Τμήμα του δυτικού τείχους και υπολείμματα δύο πύργων.
- Τέλος στη θέση ‘‘Αγριόγατος’’ υπάρχουν ερείπια ενός μεσαιωνικού πύργου με μέγιστο πλάτος 500μ.

Αρχαιότητες εντοπισμένες που δεν έχουν κηρυχθεί με ΦΕΚ βρίσκονται στις παρακάτω περιοχές : ευρύτερη περιοχή Λεπτοκαρυάς, Κίρκης, Δικέλλων, Αμφιτρίτης, Άβαντα, Μάκρης, Μεσημβρίας, Μέστης, Παλαγίας, Περάματος. Ακόμη έχουν εντοπιστεί κατά καιρούς αρχαιότητες μέσα στην πόλη της Αλεξανδρούπολης.

Να αναφέρουμε επίσης ότι την ευρύτερη περιοχή της Αλεξανδρούπολης δεν έχουν εντοπισθεί σαφή οικιστικά κατάλοιπα, αλλά μόνο διάσπαρτες αρχαιότητες που ανακαλύφθηκαν σε διάφορα σημεία. Είναι προϊστορικά κυρίως κατάλοιπα στο Κάστρο Πόταμου, στην Βέα Απολλωνία, στην παραλία της Νέας Δήλης και κάποια ρωμαϊκά κατάλοιπα στον συνοικισμό Καλλιθέας, όπου τοποθετείται και διαδρομή της Εγνατίας οδού.

Τοπικές και Κοινωνικές Παραδόσεις

Οι Τοπικές Εκδηλώσεις του Δήμου Αλεξανδρούπολης περιλαμβάνουν:

- Τα «Ελευθέρια» γιορτάζονται στις 14 Μαΐου σε ανάμνηση της απελευθέρωσης της πόλης από τους Βούλγαρους. Διαρκούν ολόκληρο τον Μάιο και περιλαμβάνουν πληθώρα εκδηλώσεων όπως παρέλαση, ομιλίες, παραστάσεις, εκθέσεις, μουσικές, χορευτικές εκδηλώσεις και άλλα.
- Ο «Πολιτιστικός Αύγουστος». Εκδηλώσεις του Δήμου Αλεξανδρούπολης σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού που καλύπτουν όλο το καλοκαίρι.
- Η «Εμπορική Έκθεση» υπό την αιγίδα του Εμπορικού - Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Έβρου, με την συμμετοχή τοπικών εκθετών, καθώς και εκθετών από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και τα Βαλκανικά κράτη.
- Το «Φεστιβάλ βιβλίου» που γίνεται κάθε δύο χρόνια στην παραλία της πόλης.
- Το «Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών», που γίνεται κάθε 2 χρόνια σε κάποια πόλη της Θράκης.
- Για αρκετά χρόνια στην Κίρκη οι λιγοστοί πλέον κάτοικοι του οικισμού, αλλά και πάρα πολλοί επισκέπτες, τιμούν την παράδοση με την αναβίωση ενός ξεχωριστού εθίμου. Πρόκειται για τη «Γιορτή της Μιλίνας», της πίτας που για τους κατοίκους της Κίρκης θεωρούνταν το πιο σημαντικό έδεσμα το οποίο προσφέρονταν στους φιλοξενούμενους ή στους επισκέπτες σε κάθε σπίτι. Η εκδήλωση της Μιλίνας γίνεται κάθε χρόνο στις αρχές Σεπτεμβρίου.

- Ιδιαίτερο είναι το «Ποντιακό Πανηγύρι» στην Παλαγία στις 26 Ιουλίου 2004, παραμονή του Αγίου Παντελεήμονος.
- Στη Λεπτοκαρυά, σε μια πλαγιά με υψόμετρο 650 μ. από τη θάλασσα και σε απόσταση 32 χλμ. από την Αλεξανδρούπολη, ο σύλλογος Σαρακατσαναίων Νομού Έβρου έχει φτιάξει αναπαράσταση ενός Σαρακατσάνικου καταυλισμού. Η αναπαράσταση ενός παραδοσιακού θερινού οικισμού Σαρακατσάνων αποτελεί παράλληλα ζωντανό μουσείο και χώρο αναψυχής.
- Τέλος, στις 8 Ιανουαρίου γιορτή της Όσιας Δομνίκης, στους περιαστικούς οικισμούς της Αλεξανδρούπολης (Μαΐστρος, Απαλός) η ημέρα είναι αφιερωμένη στις παντρεμένες γυναίκες και ιδιαίτερα στις μητέρες. Γιορτάζεται η μέρα της «Μπάμπος» ή της «Μαμής». Μπάμπος στη θρακική διάλεκτο σημαίνει γριά. Το έθιμο περιλαμβάνει δρώμενα με παραδοσιακές φορεσιές και γλέντι με θρακιώτικες μουσικές και τραγούδια, αποκλειστικά για γυναίκες.

Θρησκευτικές Παραδόσεις - Έθιμα

Στον Έβρο το θρησκευτικό συναίσθημα είναι ιδιαίτερα έντονο. Η λαϊκή θρησκευτική λατρεία είναι στενά δεμένη με τις ασχολίες και τις συνήθειες των κατοίκων. Οι σημαντικότεροι εορτασμοί περιλαμβάνουν τις εξής παραδόσεις:

- Ο Άγιος Αθανάσιος γιορτάζεται από τους κτηνοτρόφους και γίνεται ως τις μέρες μας ζωοθυσία (κουρμπάνι) στη Μαΐστρο.
- Θαυματουργή εικόνα της Αγίας Μαρίνας στη Μαΐστρο και γιορτάζεται με ευλάβεια.
- Για να «γλυκάνουν» την Αγία Βαρβάρα ετοιμάζουν κολυβόζουμο που λέγεται «Βαρβάρα» από σιτάρι βρασμένο και ανακατεμένο με άλλους καρπούς (σταφίδες, αμύγδαλα, καρύδια, κλπ). Το γλύκισμα μοιράζεται στους συγγενείς, τους γείτονες και τους φίλους. Το έθιμο τηρείται σε ολόκληρο το νομό Έβρου και είναι κατάλοιπο της αρχαίας «Πανσπερμίας».
- Κουρμπάνι Αγ. Παρασκευής – Προφήτη Ηλία – Αγ. Δημήτριο – Αγ. Ειρήνη: Κάθε χρόνο στην Κίρκη τιμώνται οι άγιοι στα εξωκλήσια τους που βρίσκονται στα υψώματα κοντά στο χωριό. Εκεί μαζί με την θρησκευτική τελετή, οργανώνονται και μικρές γιορτές στις οποίες προσφέρεται γίδα βραστή και άλλα τοπικά προϊόντα.

Δραστηριότητες Δήμου Αλεξανδρούπολης

Η επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δήμου Αλεξανδρούπολης ιδρύθηκε το 1987 με σκοπό να συμβάλλει στην ανάπτυξη και την ανάδειξη της τοπικής πολιτισμικής κληρονομιάς και την ενίσχυση της καλλιτεχνικής δημιουργίας και δράσης. Έκτοτε αναπτύσσει ποικίλες δραστηριότητες – εκπαιδευτικές, επιμορφωτικές, ψυχαγωγικές – και έχει την ευθύνη της διαχείρισης των πολιτιστικών δράσεων του Δήμου Αλεξανδρούπολης και της διοργάνωσης καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.

Σ' αυτό το πλαίσιο λειτουργούν το Ωδείο, η Σχολή Χορού, οι Χορωδίες, η Φιλαρμονική, το Εργαστήρι Εικαστικών Τεχνών, η Βιβλιοθήκη, το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και τέλος, το Κέντρο Μελέτης Μουσικής Παράδοσης Θράκης – Μικράς Ασίας – Εύξεινου Πόντου.

Το κέντρο δραστηριοποιείται στους τομείς της διαφύλαξης, της έρευνας, της προβολής και διάδοσης της ελληνικής μουσικής παράδοσης, ιδιαίτερα των περιοχών της Θράκης, της Μικράς Ασίας και του Εύξεινου Πόντου. Για το σκοπό αυτό ιδρύθηκε το Εργαστήρι Παραδοσιακή Μουσική, όπου δραστηριοποιούνται παραδοσιακές χορωδίες και καταξιωμένοι Θρακιώτες μουσικοί διδάσκουν παραδοσιακά όργανα.

3.6 Αθλητισμός

Ο αθλητικός οργανισμός του Δήμου ξεκίνησε το 1999 με στόχο τη δημιουργία ενός φορέα ο οποίος να μπορεί να ασχοληθεί αποκλειστικά με τον αθλητισμό της Αλεξανδρούπολης και των οικισμών του. Στα πλαίσια των διαφόρων αθλητικών εκδηλώσεων πραγματοποιούνται αγώνες αλλοδαπών, κλασσικού αθλητισμού, δημοτικών σχολείων, αγώνες ποδοσφαίρου, τουρνουά ποδοσφαίρου Ακαδημιών με ομάδες από την ελληνική επικράτεια, αγώνες beach volley, πανθρακικοί αγώνες στίβου σε συνεργασία με την ΕΑΣ Θράκης, ο γύρος της πόλης με ποδήλατο, αγώνες μίνι μπάσκετ κ.α.

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις που υπάρχουν είναι το Αθλητικό Κέντρο πόλης, το στάδιο για ποδόσφαιρο και κλασσικό αθλητισμό, το κλειστό γυμναστήριο, το κλειστό κολυμβητήριο, τα γήπεδα τένις και μπάσκετ και ο Ναυτικός Όμιλος Αλεξανδρούπολης (παραδίδονται μαθήματα ιστιοπλοΐας και κωπηλασίας). Επίσης

γήπεδα υπάρχουν και στα υπόλοιπα Δ.Δ. του ΟΤΑ. Στα άμεσα σχέδια του Δήμου είναι η κατασκευή ενός κλειστού γυμναστηρίου 3000 θέσεων καθώς και κολυμβητηρίου.

Πίν.12. Κατηγορίες Χρηστών Αθλητικού Οργανισμού Δήμου Αλεξανδρούπολης

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ -ΧΡΗΣΤΕΣ		
Κατηγορίες Χρηστών	Αριθμός αποδεκτών σε ετήσια βάση	Συχνότητα Χρήσης
Δημότες Αλεξανδρούπολης και των ΔΔ (Ευρύ Κοινό)	Περίπου 60.000	7-8 μήνες/ έτος
Αθλητικά Σωματεία	Περίπου 7.000-10.000 (αθλητές)	Όλη την διάρκεια του έτους
Ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες (πχ ΑΜΕΑ, άτομα τρίτης ηλικίας, παλιννοστούντες, Μουσουλμάνοι, κλπ)	Δε δίνονται επίσημα στοιχεία	7-8 μήνες/ έτος
Γονείς και διδακτικό προσωπικό των σχολείων της περιοχής	Δε δίνονται επίσημα στοιχεία	1-2 φορές/ έτος

Όπως διαπιστώνεται εκ των στοιχείων του ανωτέρω Πίνακα, ο Αθλητικός Οργανισμός του Δήμου Αλεξανδρούπολης δε διαθέτει Εσωτερικούς Αποδέκτες, καθώς δεν κάνουν άμεση χρήση των υπηρεσιών του Υπηρεσίες (Διευθύνσεις) ή Όργανα Διοίκησης του Δήμου. Ο Οργανισμός απευθύνεται με τις παρεχόμενες δραστηριότητες του σε όλους, δυνητικά, τους δημότες Αλεξανδρούπολης είτε ως φυσικά πρόσωπα (δραστηριότητες προς ευρύ κοινό) είτε μέσω οργανωμένων φορέων, όπως για παράδειγμα τα Αθλητικά Σωματεία.

Εκτός του ευρέως κοινού, οργανωμένοι φορείς που απολαμβάνουν τις παρεχόμενες δραστηριότητες του Αθλητικού Οργανισμού του Δήμου Αλεξανδρούπολης αποτελούν, καταρχήν, τα διάφορα Αθλητικά Σωματεία του Νομού

Έβρου που κάνουν χρήση των εγκαταστάσεων του (κλειστών και ανοικτών) είτε για τη διενέργεια αθλητικών αγώνων είτε για τις καθημερινές τους προπονήσεις. Υπολογίζεται πως το Νομικό Πρόσωπο εξυπηρετεί περίπου 7.000-10.000 αθλητές, ενώ ταυτόχρονα παρέχει στο στελεχιακό δυναμικό των Σωματείων αυτών επιμορφωτικά προγράμματα, τα οποία διοργανώνονται σε ετήσια βάση (1 με 2 φορές το έτος). Ανάλογα σεμινάρια, θεσμοθετημένου χαρακτήρα, παρέχονται και σε Συλλόγους γονέων ή και των διδασκόντων Σχολείων της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Αλεξανδρούπολης.

4. Συμπεράσματα

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση διάνυσε πολλές δεκαετίες εωσότου να λάβει τη σημερινή της διάσταση. Οι δύο βαθμοί της, σε θεωρητικό έστω πλαίσιο, εξασφαλίζουν την διοικητική αποκέντρωση και περισσότερο λειτουργική δομή των δήμων και των νομαρχιών.

Ως ένας «εκπρόσωπος» των πρωτοβάθμιων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο Δήμος Αλεξανδρούπολης παρουσιάζει σε γενικές γραμμές το σύνολο των στοιχείων που διαθέτει ένας επιτυχημένος Ο.Τ.Α.

Η πόλη της Αλεξανδρούπολης ακολουθεί ταχείς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης. Το λιμάνι και ο σιδηροδρομικός σταθμός της αποτελούν σημαντικά κέντρα του διαμετακομιστικού εμπορίου. Με την εφαρμογή του σχεδίου «Ι.Καποδίστρια» και την ένταξη νέων οικισμών, ο Δήμος Αλεξανδρούπολης αναδεικνύεται σε σημαντικό τουριστικό κέντρο που προσφέρει τη δυνατότητα συνδυασμού του θαλάσσιου τουρισμού, του ιαματικού τουρισμού και του οικοτουρισμού.

Η δραστηριοποίηση του Δήμου καλύπτει ένα ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων και λειτουργιών, ενώ μακροπρόθεσμα η Αλεξανδρούπολη αναμένεται να παρουσιάσει αναπτυξιακά έργα και βελτιωμένο προφίλ τόσο σε υπηρεσίες όσο και σε απαραίτητες για την περιοχή αναβαθμίσεις.

Όπως και στο μεγαλύτερο μέρος της Ελλάδας, έτσι και στο νομό Έβρου, το επερχόμενο σχέδιο «Καλλικράτης» δημιουργεί αντικρουόμενες απόψεις και πρακτικές δυσχέρειες. Ωστόσο, εφόσον δεν υπάρχει μέχρι την παρούσα χρονική στιγμή, οριστική απόφαση για την ανακατανομή των δήμων στην συγκεκριμένη περιοχή, δεν μπορούμε να κρίνουμε εκ των προτέρων την αποτελεσματικότητα του σχεδίου. Είναι σαφές βέβαια ότι το σχέδιο «Καλλικράτης» θα επιφέρει τεράστιες μεταβολές στην οργανωτική δομή τόσο σε επίπεδο νομαρχίας, όσο και σε επίπεδο δήμου.

Οι επακόλουθες δομικές αλλαγές θα δημιουργήσουν ανακατατάξεις και επανατοποθετήσεις ανθρώπινου δυναμικού στο δημόσιο τομέα, καθώς και συμπτώξεις παρατάξεων και πολιτικών προσώπων.

Συγκεκριμένα για το Δήμο Αλεξανδρούπολης προτείνεται να περιλαμβάνει τους σημερινούς Καποδιστριακούς Δήμους Αλεξανδρούπολης, Τραϊνούπολης και του Δήμου Φερών.

Βιβλιογραφία

ΚΕΔΚΕ (2008), Η πρόκληση μιας νέας Μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σωτηρέλης Γ., (2006), Η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Μπεσιλα-Βήκα Ε.,(2007), Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα

Internet

www.e-thraki.gr

www.apogevmatini.g

www.alexpolis.gr

www.ota.gr/alexandroupolis

www.aoda.gr

www.ethnos.gr

www.alexandroupoli.net

www.ditea.gr

www.gto.gr

www.alxd.gr

www.ypes.gr

www.statistics.g